

ΤΕΙ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ : Σ.Ε.Υ.Π.
ΤΜΗΜΑ : ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΘΕΜΑ: Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΜΕΣΩ ΤΟΥ BUS STORY TEST (Renfrew, 1997)

ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ 50-511 ΧΡΟΝΩΝ

ΚΡΙΑΛΗ ΦΩΤΕΙΝΗ
ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ : ΓΕΡΟΝΙΚΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2008

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3-4
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
1.1 Αξιολόγηση.....	5-8
1.2 Τι είναι ο αφηγηματικός λόγος και τα είδη του.....	8-9
1.3 Ανάπτυξη του αφηγηματικού λόγου.....	10
1.4 Η σπουδαιότητα του αφηγηματικού λόγου.....	10-13
1.5 Στόχοι και υποθέσεις της έρευνας.....	13-14
2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	
2.1 Συμμετέχοντες.....	14-16
2.2 Υλικό	16-18
2.3 Ερευνητικός σχεδιασμός.....	19
2.4 Διαδικασία μέτρησης.....	19
3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	
3.1 Τεστ Αξιολόγησης του Αφηγηματικού λόγου- Bus story (Renfrew, 1997)...	20-25
3.2 Τεστ Αξιολόγησης του Αφηγηματικού λόγου - Bus story ως προς το σχολείο φοίτησης των παιδιών.....	25
3.3 Τεστ Αξιολόγησης του Αφηγηματικού λόγου - Bus story ως προς το φύλο..	26-27
3.4 Τεστ Αξιολόγησης του Αφηγηματικού λόγου - Bus story ως προς τις ηλικιακές ομάδες	27-28
3.5 Τεστ Αξιολόγησης του Αφηγηματικού λόγου - Bus story ως προς το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα	28-29
3.6 Τεστ Αξιολόγησης του Αφηγηματικού λόγου - Bus story ως προς το μορφωτικό επίπεδο της μητέρας	29
3.7 Πρόβλεψη της Αξιολόγησης του Αφηγηματικού Λόγου με παράγοντες πρόβλεψης το σχολείο φοίτησης, το μορφωτικό επίπεδο των γονιών, το φύλο και την ηλικία των παιδιών.....	30
3.7.α Αποτελέσματα παλινδρομικών αναλύσεων στη διάσταση «Πληροφορίες»...30	
3.7.β Αποτελέσματα παλινδρομικών αναλύσεων στη διάσταση «Μέσο μήκος πρότασης».....	31
3.7.γ Αποτελέσματα παλινδρομικών αναλύσεων στη διάσταση «Δευτερεύουσες προτάσεις».....	31-32

4. ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	32
4.1 Τεστ Αφηγηματικού Λόγου.....	33-35
4.2 Τεστ Αφηγηματικού λόγου και φύλο.....	36
4.3 Τεστ Αφηγηματικού λόγου και ηλικία.....	36-37
4.4 Τεστ Αφηγηματικού λόγου και μορφωτικό επίπεδο γονέων.....	37
4.5 Τεστ Αφηγηματικού λόγου και σχολείο φοίτησης.....	38
5. ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	38-39
6. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	40-41
7. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	42-151

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο αφηγηματικός λόγος είναι άμεσα συνδεδεμένος με την γλωσσική ανάπτυξη του παιδιού. Η αξιολόγησή του στην προσχολική και σχολική ηλικίας θεωρείται σημαντικός παράγοντας για την διάγνωση και διαφοροδιάγνωση διαταραχών του λόγου και διαταραχών επικοινωνίας. Πάραυτα, δεν υπάρχει κάποια σταθμισμένη δοκιμασία στα ελληνικά δεδομένα η οποία να αξιολογεί τον αφηγηματικό λόγο των παιδιών. Η παρούσα μελέτη εστιάζει στα ευρήματα, πρώτον από την αξιολόγηση του αφηγηματικού λόγου μέσω του Τεστ Αφηγηματικού Λόγου (Bus Story Test. Renfrew, 1997), σε παιδιά προσχολικής ηλικίας 5 έως 5,11 χρονών στα ελληνικά δεδομένα και δεύτερον στη μελέτη της σχέσης του αφηγηματικού λόγου, και συγκεκριμένα, των διαστάσεων του Τεστ «Σύνολο πληροφοριών», «Μέσο μήκος πρότασης» και «Δευτερεύουσες προτάσεις» με το φύλο και την ηλικία των παιδιών, το μορφωτικό επίπεδο των γονέων και το σχολείο φοίτησης (ιδιωτικό ή δημόσιο). Το Bus Story Test, θεωρείται ένα αξιόπιστο μέσο αξιολόγησης και πρόγνωσης της ανάπτυξης του λόγου, το οποίο έχει χρησιμοποιηθεί σε επαναλαμβανόμενες έρευνες παιδιών προσχολικής ηλικίας και παιδιών με διαταραχές στη γλώσσα. Οι ερευνητικές υποθέσεις που έγιναν ήταν (α) ότι δεν θα εμφανιστούν διαφορές μεταξύ αγοριών και κοριτσιών ως προς το επίπεδο του αφηγηματικού λόγου, (β) ότι τα παιδιά ηλικίας 5-5,5 ετών θα εμφανίσουν χαμηλότερο επίπεδο αφηγηματικού λόγου σε σύγκριση με τα παιδιά ηλικίας 5,5 έως 5,11 ετών, ότι (γ) υπάρχει σχέση μεταξύ αφηγηματικού λόγου και μορφωτικού επιπέδου των γονιών καθώς αναμένεται ότι τα παιδιά των οποίων οι γονείς (πατέρα και μητέρα) κατατάσσονται στην κατηγορία αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα εμφανίσουν υψηλότερο βαθμό αφηγηματικού λόγου και ότι (δ) υπάρχει σχέση μεταξύ αφηγηματικού λόγου και σχολείου φοίτησης καθώς αναμένεται ότι τα παιδιά τα οποία φοιτούν σε ιδιωτικό σχολείο θα εμφανίζουν υψηλότερο επίπεδο αφηγηματικού λόγου. Το δείγμα της έρευνας ήταν 78 παιδιά, 40 αγόρια και 38 κορίτσια, τα οποία φοιτούσαν σε πέντε διαφορετικά νηπιαγωγεία και παιδικούς σταθμούς της Αττικής. Σε όλα τα παιδιά χορηγήθηκε το Bus Story Test και δόθηκε στους γονείς τους ένα ερωτηματολόγιο για το μορφωτικό τους επίπεδο. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ως προς το πρώτο ερώτημα ότι η ηλικία φάνηκε να διαφοροποιεί τα επίπεδα αφήγησης, κυρίως στο επίπεδο απόδοσης πληροφοριών με τα αγόρια να εμφανίζουν υψηλότερο επίπεδο. Το φύλο βρέθηκε να διαφοροποιεί την επίδοση σε δύο διαστάσεις του αφηγηματικού λόγου, συγκεκριμένα, το μήκος της πρότασης και τις δευτερεύουσες προτάσεις. Το μορφωτικό επίπεδο των γονιών και το σχολείο φοίτησης φαίνεται να μην διαφοροποιεί το επίπεδο

αφηγηματικού λόγου, τόσο στο επίπεδο πληροφοριών όσο και στο επίπεδο μήκους πρότασης και δευτερευουσών προτάσεων. Περαιτέρω εξέταση του τεστ σε μεγαλύτερο δείγμα παιδιών θα δώσει τη δυνατότητα χρήσης του ως μέσο αξιολόγησης του αφηγηματικού λόγου των παιδιών στα ελληνικά δεδομένα.

Μέρος 1^ο : Εισαγωγή

Επικοινωνία είναι η ικανότητα του ανθρώπου να εκφράζει και να μεταδίδει πληροφορίες (Kiemann, Reid, Goldbart). Η επικοινωνία μπορεί να επιτευχθεί με την αλληλεπίδραση, με τις αισθήσεις ή με ένα σύστημα επικοινωνίας όπως ο προφορικός και ο γραπτός λόγος.

Σύμφωνα με το μοντέλο των Bloom και Lahey (1978), οι βασικές διαστάσεις του προφορικού λόγου είναι η μορφή, το περιεχόμενο και η χρήση του. Στη μορφή του λόγου εμπεριέχονται τα γλωσσικά στοιχεία, τα οποία αφορούν στους κανόνες που διέπουν τους ήχους της γλώσσας και το μεταξύ τους συνδυασμό (φωνολογία), στους κανόνες οι οποίοι είναι συναφείς με την μορφή και την ποιότητα των λέξεων (μορφολογία) και στους κανόνες που αφορούν τον τρόπο διευθέτησης των λέξεων για την παραγωγή των προτάσεων (συντακτικό) (Bloom και Lahey 1978). Το περιεχόμενο του λόγου αφορά το νόημα, τη γλωσσική αναπαράσταση των γνώσεων που το άτομο έχει για τον κόσμο των αντικειμένων, των γεγονότων, των φαινομένων καθώς και για τη σχέση μεταξύ τους. Στη διάσταση αυτή εντάσσεται η σημασιολογία. Τρίτη βασική διάσταση του λόγου αποτελεί η χρήση του στο κοινωνικό πλαίσιο καθώς και ο έλεγχος και η λειτουργία της συμπεριφοράς των άλλων μέσω της χρήσης του. Οι κανόνες που διέπουν τη χρήση του λόγου ονομάζονται πραγματολογικοί και ο συναφής τομέας πραγματολογία.

Γλώσσα είναι ένας κοινωνικά αποδεκτός κώδικας ή ένα επικοινωνιακό σύστημα μέσω του οποίου αναπαριστώνται οι ιδέες με την χρήση αυθαίρετων συμβόλων και κανόνων που διέπουν το συνδυασμό αυτών των συμβόλων και είναι αποδεκτοί και καθορισμένοι από την κοινωνία όπου χρησιμοποιούνται. (Γιαννοπούλου, Μακρή, Σακελλαρίου 1984) Το εσωτερικό σύστημα της γλώσσας με το οποίο ταξινομούμε, ελέγχουμε, εξάγουμε συμπεράσματα και επικοινωνούμε είναι ο λόγος. Οι κανόνες αυτοί διέπουν τους ήχους, τις λέξεις, τις προτάσεις, το νόημα και τη χρήση της γλώσσας

1.1 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Υπάρχουν διάφορες προσεγγίσεις για την αξιολόγηση των προβλημάτων του λόγου. Μία προσέγγιση, σύμφωνα με το *ιατρικό μοντέλο* είναι αυτή που διαχωρίζει την αξιολόγηση από την διάγνωση. Λέγοντας αξιολόγηση, εννοούνται οι ποσοτικές και οι ποιοτικές πληροφορίες που παίρνει ο κλινικός. Σκοπός της αξιολόγησης μπορεί να είναι η συμβολή στη διαγνωστική διαδικασία, δηλαδή την εκτίμηση των πληροφοριών αυτών, ή η επιλογή των κατάλληλων

στόχων του θεραπευτικού προγράμματος. Η αξιολόγηση μπορεί να είναι **τυπική ή άτυπη**. Η **τυπική αξιολόγηση** αφορά το αν αυτή γίνεται με την χρήση σταθμισμένων δοκιμασιών. Η **άτυπη αξιολόγηση** αφορά το αν αυτή γίνεται με μη σταθμισμένα εργαλεία.

Άτυπη αξιολόγηση

Η άτυπη αξιολόγηση του λόγου μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω καταγραφής και ανάλυσης απλής συζήτησης και μέσω παρατήρησης.

Τυπική αξιολόγηση

Στην Ελλάδα έχουν σταθμιστεί τρία ανιχνευτικά εργαλεία που αφορούν τον προφορικό λόγο από τις Επιτροπές Έρευνας και την Επιτροπή Πρόληψης του Πανελληνίου Συλλόγου Λογοπεδικών :

- 1) Η «Δοκιμασία φωνητικής και φωνολογικής εξέλιξης» Επιτροπή Έρευνας ΠΣΛ (Λεβάντη, Καρδανίτη, Καμπούρογλου, Κιρπότην 1995) για παιδιά προσχολικής ηλικίας. Είναι μία δοκιμασία που δίνει τη δυνατότητα στο λογοπεδικό, να συγκρίνει το φωνολογικό σύστημα του παιδιού με αυτό των παιδιών που έχουν την ίδια χρονολογική ηλικία, να εντοπίσει τα προβλήματα που υπάρχουν στην οργάνωση του φωνολογικού συστήματος και ανάλογα να προγραμματίσει την λογοπεδική παρέμβαση σε παιδιά με φωνολογικά προβλήματα στην προσχολική ηλικία και στις πρώτες τάξεις του Δημοτικού. Το εν λόγο ανιχνευτικό εργαλείο συμβάλλει, όχι μόνο στην αποκατάσταση των συγκεκριμένων προβλημάτων του προφορικού λόγου, αλλά και στην πρόληψη Ειδικών Μαθησιακών Δυσκολιών
- 2) Το «ΑνΟμιλό 4» Επιτροπή Πρόληψης ΠΣΛ (Χρυσομάλλη, Βλασσοπούλου, Μπόντσιου και μέλη 2003), είναι ένα ανιχνευτικό τεστ διαταραχών ομιλίας και λόγου στην ηλικία των τεσσάρων χρονών. Απευθύνεται σε λογοπεδικούς, νηπιαγωγούς, παιδίατρους και γενικά επαγγελματίες, οι οποίοι έχουν επαφή με παιδιά. Ανιχνεύει, σε παιδιά ηλικίας 3,9 έως 4,6 ετών, ελλείμματα στην αισθητηριακή, αντιληπτική και μνημονική λειτουργία, καθυστέρηση ή διαταραχή της φωνολογικής ικανότητας (φωνολογία, κατάτμηση, ρυθμός), διαταραχή της γλωσσικής ικανότητας (λεξιλόγιο, μορφο-συντακτική δομή, σημασιολογία), διαταραχή της επικοινωνιακής ικανότητας (πραγματολογία, προσαρμογή στον άλλον) και διαταραχή της φωνής και του ρυθμού της ομιλίας (τραυλισμός). Σε χρόνο 10 λεπτών, ο εξεταστής έχει τη δυνατότητα να μάθει εάν χρειάζεται να παραπέμψει το παιδί για λογοπεδική αξιολόγηση του λόγου του.

3) Το «Τεστ Μεταφωνολογικής Ανάπτυξης και Αναγνωστικής Ετοιμότητας- ΜέταΦων» Επιτροπή Έρευνας ΠΣΛ (Γιαννετοπούλου, Κιρπότιν και μέλη, 2008) έρχεται να καλύψει ένα κενό σε επίπεδο αξιολόγησης στις συμβατικές ηλικίες από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό. Είναι ένα εργαλείο αναπτυξιακής αλλά και ανιχνευτικής αξιολόγησης δεξιοτήτων φωνολογικής επίγνωσης. Τα κριτήρια αξιολόγησης που περιλαμβάνονται στο «ΜέταΦων» τεστ, ομαδοποιούνται σε τρεις κλίμακες : ρίμα, συλλαβή και φώνημα. Το εν λόγω ανιχνευτικό εργαλείο μπορεί να λειτουργήσει σε επίπεδο πρόληψης Ειδικών Μαθησιακών Δυσκολιών, αλλά και αποκατάστασης.

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, η αφηγηματική ικανότητα είναι ένας από τους ποιοί ενδιαφέρον και με οικολογική αξία τρόπους να μετρήσουμε την επικοινωνιακή ικανότητα σε φυσιολογικούς και κλινικούς πληθυσμούς. Καθώς περιέχει έναν συντονισμό μορφοσυντακτικών και σημασιολογικών ικανοτήτων που πλαισιώνονται από την πραγματολογία και την κουλτούρα, οι οποίες ελέγχουν πως οι πληροφορίες πρέπει να οργανώνονται και να παρουσιάζονται λαμβάνοντας επίσης υπόψη το επίπεδο γνώσεων του ακροατή. Η πολύ-πλοκότητα αυτής της διεργασίας έχει οδηγήσει πολλούς ερευνητές να προτείνουν αξιολόγηση των αφηγηματικών ικανοτήτων ως μέσο αξιολόγησης του λόγου.

Εκτός από τα παραπάνω σταθμισμένα τεστ τα οποία αξιολογούν τον προφορικό λόγο και τις παραμέτρους του, δεν υπάρχει κανένα τεστ σταθμισμένο στα ελληνικά δεδομένα, το οποίο να εξακριβώνει την ικανότητα περιγραφής μίας σειράς γεγονότων με συνοχή.

To Bus Story Test(Renfrew, 1997) είναι σταθμισμένο στα αγγλικά δεδομένα και σχεδιάστηκε για την αξιολόγηση του αφηγηματικού λόγου. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί από λογοθεραπευτές αλλά και από ψυχολόγους. Μπορεί να χορηγηθεί σε παιδιά ηλικίας 3 έως 8 χρονών. Αν και είναι ένα ανιχνευτικό τεστ του αφηγηματικού λόγου, μπορεί να επιδείξει δυσκολίες κατανόησης του προφορικού λόγου, όπως και φωνολογικά, σημασιολογικά, γραμματικά προβλήματα και προβλήματα αλληλουχίας.

Η αξία του **Bus Story Test**, ως ένα μέσο αξιολόγησης και ως ένα προγνωστικό εργαλείο ανάπτυξης του λόγου, έχει αποδειχθεί από τη χρήση του σε επαναλαμβανόμενες έρευνες παιδιών προσχολικής ηλικίας (Hobbs, 2005-2006)¹ και παιδιών με διαταραχές στη γλώσσα. (Bishop & Edmundson, 1987), (International Journal of Language and Communication Disorders, Oct.2007)² καθώς και από τη χρήση του ως μέσο αξιολόγησης του

¹ Curriculum Project Manager Linda Hobbs, The Teaching Children Talking Project 2005-2006

² Narrative skills, cognitive profiles and neuropsychiatric disorder in 7-8-year-old children with late developing language, International Journal of Language and Communication Disorders, Oct.2007

λόγου παιδιών σε διάφορες χώρες, όπως για παράδειγμα στην Συγκαπούρη (Brebner & Chandler Yeo, 1998)³

Επίσης μέσα από έρευνες που έγιναν το 1990, 1993-4 και το 2007 (E. Pankratz, Plante, Vance, M. Insalaco)⁴ αποδείχθηκε η εγκυρότητα και αξιοπιστία του Bus story test.

1.2 ΤΙ ΕΙΝΑΙ Ο ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΟΥ

Ο αφηγηματικός λόγος διηγείται μία περιγραφή εμπειριών ή γεγονότων, οι οποίες εμφανίζονται με χρονική σειρά και μεταφέρουν κάποιο μήνυμα. (Engel, 1995).

Ανεπίσημα έχει οριστεί ως ένα μέσο «αναφοράς εμπειριών του παρελθόντος με τον να ενώνει μία λεκτική ακολουθία προτάσεων με την ακολουθία των γεγονότων τα οποία πραγματικά συνέβησαν» (Labor and Waletsky, 1966).

Η αφήγηση έχει επίσης χαρακτηριστεί ως τρόπος σκέψης και έχει να κάνει με χρονικά διατεταγμένη δράση και ανθρώπινη πρόθεση (Bruner 1985). Ο τρόπος με τον οποίο οι άνθρωποι μεταφέρουν αναμνήσεις σχετικά με το πώς σκέπτονται, αισθάνονται και πράττουν αντανακλά αυτόν τον τρόπο σκέψης (Silliman et al, 1995). Ο αφηγηματικός λόγος και η σκέψη παίζουν σημαντικό ρόλο στο να ενωθούν: επίδραση, αντίληψη και δράση (Engel, 1995).

Ο αφηγηματικός λόγος έχει τη δική του εσωτερική δομή και αναζητά ακροατές ή αναγνώστες για να δημιουργήσει προσδοκίες. Για να παράγουμε ή να καταλάβουμε αφηγήσεις πρέπει να έχουμε ένα σύστημα και πλαίσιο κανόνων για την αφηγηματική μορφή και στρατηγικές για να την προσαρμόζουμε σε διαφορετικούς ακροατές και ακροατήρια. (Roth and Sperkman, 1994)

Σύμφωνα με τον Heath (1986) υπάρχουν τέσσερις τύποι αφήγησης :

1. **Εξιστορήσεις (recounts)** είναι οι ιστορίες που διηγούνται κοινές εμπειρίες και λέγονται μετά από παρότρυνση, όπως όταν μία μητέρα λέει : « Πες στο μπαμπά τι κάναμε σήμερα στο πάρκο». Αυτές εκφράζονται χρησιμοποιώντας ρήματα παρελθόντος χρόνου και εξιστορούν πραγματικές εμπειρίες. Όταν ένα παιδί διηγείται σε κάποιον τις προσωπικές εμπειρίες είτε τις έχει παρακολουθήσει είτε έχει ακούσει για αυτές αυτό επίσης καλείται εξιστόρηση. Όταν ένας φίλος ή δάσκαλος ζητάει από ένα παιδί να μοιραστεί προφορικά μαζί

³ . Cris Brebner & Helen Chandler Yeo, 1998, Developmental assessments in speech-language therapy in Singapore. Asia Pacific Journal of Speech Language and Hearing 3 : 1, 17-28.

⁴ . Mary E. Pankratz, Elena Plante, Rebecca Vance, Deborah M. Insalaco, Oct 2007. "The Diagnostic and Predictive Validity of the Renfrew Bus Story", Language, Speech and Hearing Services in Schools, Vol. 38 390-399,

τους κάτι που συνέβη , ένα συνηθισμένο φαινόμενο στα σχολεία που λέγεται «Για πες μας», οι αφηγήσεις που παράγονται θα είναι εξιστορήσεις. Οι εξιστορήσεις τυπικά αναφέρουν μοναδικές εμπειρίες και δεν περιγράφουν επαναλαμβανόμενες εμπειρίες όπως για παράδειγμα όταν ετοιμαζόμαστε για το σχολείο.

2. **Περιγραφές (accounts)** : Όταν τα παιδιά διηγούνται αυθόρμητα ότι έχουν βιώσει, αυτός ο τύπος αφήγησης ονομάζεται περιγραφή. Κατά τις περιγραφές τα παιδιά μιλούν για τις εμπειρίες τους, δηλαδή μη φανταστικές περιγραφές συγκεκριμένων γεγονότων που αξίζουν να αναφέρουν όπως όταν παίζανε μπουγέλο με τα παιδιά τις γειτονιάς. Αυτός ο τύπος διήγησης έχει επίσης ονομαστεί προσωπική αφήγηση ή αφήγηση προσωπικού γεγονότος. Αυτές οι αφηγήσεις λέγονται σε ακροατές που δεν είχαν πάρει μέρος στο γεγονός. Οι περιγραφές ξεκινούν με πρωτοβουλία του ομιλητή, ενώ οι προσωπικές αφηγήσεις μπορεί να είναι είτε αυθόρμητες είτε εκμαιευμένες. Οι προσωπικές αφηγήσεις, όταν παράγονται χωρίς την παρότρυνση κάποιου ενήλικα μπορούν να είναι περιγραφές. Για να διαχωρίσουμε τις εξιστορήσεις και τις περιγραφές είναι η παρουσία ή απουσία παρότρυνσης να μιλήσουν για την εμπειρία.
3. **Αναφορά γεγονότων(event casts)** : Μερικές φορές ο αφηγηματικός λόγος μπορεί να είναι η περιγραφή δραστηριοτήτων σε εξέλιξη, μία αναφορά πραγματικών σκηνών ή ένα σχέδιο για μελλοντική δραστηριότητα. Για παράδειγμα όταν παίζουν τα παιδιά μπορεί κάποιος να πει : « Αυτό το άλογο είναι άρρωστο, πρέπει να καλέσουμε τον κτηνίατρο.» Αυτές οι αφηγήσεις ονομάζονται αναφορά γεγονότων.
4. **Ιστορίες(stories)** : Είναι φανταστικές περιγραφές κινούμενων όντων που προσπαθούν να πετύχουν ένα στόχο. Αφηγούνται παρελθόντα, παρόντα ή μελλοντικά γεγονότα που δεν είναι πραγματικά. Οι ιστορίες αντανakλούν τις πολιτισμικές διαφορές. Σύμφωνα με τον Engel (1995), τα παιδιά χρησιμοποιούν τις ιστορίες για να νιώσουν άνετα ή για να διαχειριστούν συναισθηματικό υλικό. Για παράδειγμα, ένα παιδί που φοβάται το σκοτάδι μπορεί να πει ιστορίες με τέρατα στην ντουλάπα και έτσι να αποκτήσει κάποιον έλεγχο πάνω στον φόβο του. Οι ιστορίες δημιουργούν κάποια απόσταση από τα γεγονότα που προκαλούν το φόβο.

Επιπλέον, στη βιβλιογραφία αναφέρεται και ένας πέμπτος τύπος αφήγησης :

5. **Σενάριο(Script)** : Μία προφορική περιγραφή όσων συνήθως ή κατά κανόνα συμβαίνουν. Τα σενάρια τυπικά λέγονται στον ενεστώτα σε αντίθεση με συγκεκριμένα γεγονότα που μπορούν να περιγραφούν στον αόριστο χρόνο.

1.3 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

Οι αφηγήσεις έχουν εξεταστεί εμπειριστατωμένα στα νεαρά, φυσιολογικά αναπτυσσόμενα παιδιά τα τελευταία χρόνια (Bamberg, & Damrad-Frye, 1991- Bamberg 1987- Bamberg & Marchman, 1990) και έχει καθιερωθεί η άποψη ότι τα παιδιά αυτά είναι ικανοί αφηγητές. Ακόμη έχει βρεθεί ότι παιδιά προσχολικής ηλικίας χρησιμοποιούν αφηγήσεις με συνοχή και δείχνουν καλή γνώση της γραμματικής, αν τους δοθούν κείμενα προσφιλή σε αυτά. (Peterson, 1990- Eaton et al, 1999). Τα επίπεδα ανάπτυξης του αφηγηματικού λόγου είναι τα εξής (Hughes, 1997):

ΕΠΙΠΕΔΑ ΔΟΜΗΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΗΛΙΚΙΑ
Παρουσιάζει περιγραφικές αλληλουχίες	Προσχολική ηλικία
Παρουσιάζει αλληλουχία των ενεργειών	Προσχολική ηλικία
Παρουσιάζει αλληλουχία των αντιδράσεων	Προσχολική ηλικία
Παρουσιάζει συντομευμένο γεγονός	Περίπου 6 χρονών
Παρουσιάζει μη ολοκληρωμένο γεγονός	Περίπου 6-7 χρονών
Παρουσιάζει ολοκληρωμένο γεγονός	Περίπου 7-8 χρονών
Παρουσιάζει πολλαπλά γεγονότα	Περίπου 7-8 χρονών
Παρουσιάζει περίπλοκο γεγονός	Περίπου 11 χρονών
Παρουσιάζει ανεξίτηλα στη μνήμη γεγονότα	Περίπου 11 χρονών
Παρουσιάζει αλληλοεπιδρώμενα γεγονότα	Μετά από 11-12 χρονών

1.4 Η ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

Ο αφηγηματικός λόγος θεωρείται πολύ σημαντικός καθώς αποτελεί την οργάνωση των ανθρώπινων εμπειριών (Bruner, 1990) και αποκαλύπτει την ανάπτυξη της γλωσσικής ικανότητας του παιδιού και τις αφηγηματικές ικανότητες και ανικανότητες. (Engel, 1995).

Πιο αναλυτικά ο αφηγηματικός λόγος θεωρείται σημαντικός διότι :

1. Η παραγωγή αφηγήσεων είναι ένα δυναμικό τεστ πολλών επιπέδων και πτυχών του περιεχομένου, της μορφής και της χρήσης της γλώσσας. Πολλές γλωσσικές ικανότητες πρέπει να συνδυαστούν και να ενωθούν για να παράγουμε μία αφήγηση. Αντίθετα από την διαλεκτική γλώσσα, οι περισσότερες αφηγήσεις είναι μονόλογοι με το μεγαλύτερο μέρος της διαμόρφωσης και της παραγωγής να πέφτει αποκλειστικά

στο παιδί. Η αφήγηση απαιτεί ανάκληση και οργάνωση του περιεχομένου, προσαρμογή στο γνωσιακό υπόβαθρο του ακροατή, διαμόρφωση νέων φράσεων και σύνδεση αυτών με τις προηγούμενες φράσεις. (Milosky, 1987). Οι παραπάνω γλωσσικές ικανότητες του παιδιού, ενώνονται σε επίπεδο λέξης και πρότασης με ικανότητες ανωτέρου επιπέδου διαμόρφωσης και οργάνωσης. Η παραγωγή μίας αφήγησης έστω και η επαναδιήγηση μίας ιστορίας που έχει μόλις διαμορφωθεί απαιτεί ικανότητα ώστε να οργανωθούν και να μπουν σε σειρά τα κύρια μέρη αυτής με συνοχή.

2. Οι αφηγήσεις έχουν υψηλή οικολογική ισχύ και εμφανίζονται φυσιολογικά στα πλαίσια του σχολείου ή έξω από αυτά. Οι αφηγήσεις παράγονται και ακούγονται συχνά στο περιβάλλον των παιδιών. Επίσης είναι μέρος της καθημερινής αλληλεπίδρασης. Για μικρότερα παιδιά οι Paul & Smith (1993) ορίζουν την αφηγηματική αξιολόγηση ως «αυθόρμητη και εκμαιευμένη αξιολόγηση σε ένα σταθερό πλαίσιο». Για μεγαλύτερα παιδιά (παιδιά προσχολικής ηλικίας) οι προφορικές αφηγήσεις είναι μέρος της συζήτησης στην τάξη καθώς τα παιδιά περιγράφουν, εξηγούν και ερμηνεύουν γεγονότα.
3. Τόσο η κατανόηση όσο και η παραγωγή της αφήγησης μπορούν να αξιολογηθούν με σκοπό να καθορίσουν ομοιότητες και διαφορές μεταξύ αυτών των δύο διεργασιών. Αν το παιδί έχει δυσκολία στο να παράγει αφηγήσεις, ένας εξεταστής θα μπορούσε να υποψιαστεί ότι η αφηγηματική κατανόηση είναι η ρίζα αυτού του προβλήματος. Για την κατανόηση προφορικών και γραπτών ιστοριών, διάφορες εποικοδομητικές διαδικασίες κατανόησης επιστρατεύονται όπως η εξαγωγή συμπερασμάτων, η ενεργοποίηση της γενικής γνώσης καθώς και συνδεδεμένες λέξεις ανάμεσα στις προτάσεις. Η Αξιολόγηση τόσο στην κατανόηση της αφήγησης όσο και στην παραγωγή της αφήγησης στον προφορικό και γραπτό λόγο μπορεί να δώσει στον εξεταστή μία πιο πλήρη εικόνα για τις αφηγηματικές ικανότητες ενός παιδιού.
4. Οι ασκήσεις αφηγηματικού λόγου μπορούν να προσαρμοστούν για να αυξάνουν ή να μειώνουν την δυσκολία και έτσι να αποκαλύπτουν τον ιδανικό βαθμό της υποστήριξης που απαιτείται. Ακόμη και αν η παραγωγή του αφηγηματικού λόγου απαιτεί υψηλό επίπεδο διαμόρφωσης και οργάνωσης, υπάρχει ενίσχυση, ιδιαίτερα σε μία άσκηση επαναδιήγησης, ως προς το περιεχόμενο, τη δομή και την διαδικασία,

ενισχυτές όπως οπτικό ερέθισμα(εικόνες-βίντεο) και οδηγίες. Αυτά τα μέσα ενίσχυσης μπορούν να χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικά από τους κλινικούς που ασκούν δυναμική αξιολόγηση. Μέσα από μία αφήγηση μπορούν να αξιολογηθούν το λεξιλόγιο, το περιεχόμενο, η δομή πρότασης, η δομή ιστορίας, τα σημεία συνοχής και το μήκος πρότασης.

5. Η αφήγηση μπορεί να αποδειχθεί ότι είναι ένα πολύ καλό εργαλείο για τον διαχωρισμό των κλινικών ομάδων που παρουσιάζουν μη εμφανή συμπτώματα αλλά και που έχουν παρόμοιες διαταραχές. Πιο συγκεκριμένα, η αφήγηση περιλαμβάνει ένα βαθμό πραγματολογικών ικανοτήτων και συντελεί στον διαχωρισμό παιδιών με επικοινωνιακές δυσκολίες, όπως παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή (SLI), με Πραγματολογική διαταραχή (PLI) και παιδιά με Αυτισμό. (Norbury & Bishop, 2003)⁵
6. Ο αφηγηματικός λόγος μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως θεραπευτική παρέμβαση (Narrative Therapy)σε παιδιά προσχολικής και σχολικής ηλικίας, για την ανάπτυξη των αφηγηματικών ικανοτήτων και κατ' επέκταση των γλωσσικών ικανοτήτων, προφορικών και γραπτών. Όπως για παράδειγμα η χρήση σύνθετων προτάσεων και η ανάπτυξη του λεξιλογίου. (Hobbs, 2005-2006)
7. Οι αφηγηματικές ικανότητες θεωρούνται προγνωστικός παράγοντας για τις γλωσσικές και ακαδημαϊκές ικανότητες.(Hobbs, 2005-2006) και παιδιών με διαταραχές στη γλώσσα.(Bishop & Edmundson, 1987). Γενικά τα παιδιά που βρίσκονται σε κίνδυνο να αναπτύξουν προβλήματα γλώσσας είναι πιο πιθανό να αντιμετωπίσουν το κίνδυνο ακαδημαϊκής αποτυχίας. Συγκεκριμένα, μελέτες υπογραμμίζουν την σχέση μεταξύ αφηγηματικής ικανότητας στα προσχολικά χρόνια και τις μετέπειτα γλωσσικές ικανότητες. Για παράδειγμα η αφήγηση μίας ιστορίας (story telling task) θεωρείται ο πλέον αποδοτικός μηχανισμός πρόβλεψης ανάμεσα σε πολλά τέστ για την αναγνώριση γλωσσικής διαταραχής(Bishop & Edmundson,1987- Paul & Smith, 1993). Πολλά παιδιά προσχολικής ηλικίας με χαμηλή απόδοση σε ένα τέτοιο τέστ συνέχισαν να έχουν γλωσσικές αδυναμίες καθώς μεγάλωναν (Bishop & Edmundson's, 1987) Επειδή η γλώσσα είναι μάθημα αλλά και ένα μέσο για μάθηση,

⁵ Norbury & Bishop, 2003. Narrative skills of children with communication impairments, International Journal of Language & Communications Disorders, Vol. 38, No. 3, 287-313.

παιδιά με γλωσσικές αδυναμίες αναμένεται να έχουν κάποιες δυσκολίες στο σχολείο , καθώς η κατανόηση της γλώσσας και η έκφραση της γνώσης μέσω της γλώσσας απαιτούνται για το μεγαλύτερο μέρος της ακαδημαϊκής απόδοσης.

1.5 ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Οι στόχοι της παρούσας έρευνας είναι δύο: Πρώτον, η αξιολόγηση του αφηγηματικού λόγου μέσω του Τεστ Αφηγηματικού Λόγου (Bus Story Test. Renfrew, 1997), σε παιδιά προσχολικής ηλικίας 5 έως 5, 11 χρονών στα ελληνικά δεδομένα. Η σημαντικότητα αυτής της έρευνας έγκειται στο γεγονός ότι η αξιολόγηση του αφηγηματικού λόγου παρέχει σημαντικές πληροφορίες για τη γλωσσική ανάπτυξη του παιδιού καθώς και για την αξιολόγηση, διάγνωση και διαφοροδιάγνωση γλωσσικών διαταραχών και διαταραχών επικοινωνίας. Επιπλέον σημαντικός παράγοντας είναι ότι ο αφηγηματικός λόγος δεν αξιολογείται μέσω κάποιας σταθμισμένης δοκιμασίας στα ελληνικά δεδομένα. Ο δεύτερος στόχος αφορά στη μελέτη της σχέσης του αφηγηματικού λόγου, και συγκεκριμένα, των διαστάσεων «Σύνολο πληροφοριών», «Μέσο μήκος πρότασης» και «Δευτερεύουσες προτάσεις» με το φύλο και την ηλικία των παιδιών. Παράλληλα, αναζητούνται απαντήσεις και σε κάποια άλλα διερευνητικά ερωτήματα, όπως η επίδραση του μορφωτικού επιπέδου του πατέρα και της μητέρας στο αφηγηματικό λόγο των παιδιών. Συγχρόνως εξετάζεται και η σχέση του σχολείου φοίτησης του παιδιού (δημοτικό ή δημόσιο) με τον αφηγηματικό λόγο του παιδιού.

Ειδικότερα, επιδιώκεται να δοθούν απαντήσεις στις παρακάτω ερευνητικές υποθέσεις:

1. Ως προς το φύλο αναμένεται ότι δεν θα εμφανιστούν διαφορές μεταξύ αγοριών και κοριτσιών ως προς το επίπεδο του αφηγηματικού λόγου,
2. Ως προς την επίδραση του ηλικίας αναμένεται ότι τα παιδιά ηλικίας 5-5,5 ετών θα εμφανίσουν χαμηλότερο επίπεδο αφηγηματικού λόγου σε σύγκριση με τα παιδιά ηλικίας 5,5 έως 5,11 ετών,
3. Από την πιθανή σχέση μεταξύ αφηγηματικού λόγου με το μορφωτικό επίπεδο των γονιών αναμένεται ότι τα παιδιά των οποίων οι γονείς (πατέρα και μητέρα) κατατάσσονται στην κατηγορία αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα εμφανίσουν υψηλότερο επίπεδο αφηγηματικού λόγου.

4. Από την πιθανή σχέση μεταξύ αφηγηματικού λόγου με το σχολείο φοίτησης των παιδιών αναμένεται ότι τα παιδιά τα οποία φοιτούν σε ιδιωτικό σχολείο θα εμφανίζουν υψηλότερο επίπεδο αφηγηματικού λόγου.

Μέρος 2^ο :Μεθοδολογία

2.1 ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ

Σχολείο φοίτησης

Στη παρούσα έρευνα έλαβαν μέρος 78 παιδιά, από τα οποία τα 49 (62,8%) φοιτούσαν σε δημόσια και τα 29 (37,2%) σε ιδιωτικά νηπιαγωγεία. Από αυτά, τα 40 (51,3%) ήταν αγόρια και 38 (48,7%) ήταν κορίτσια. Το δείγμα της έρευνας συλλέχτηκε από δύο ιδιωτικά νηπιαγωγεία (Σχολή Μωραΐτη Π.Ψυχικού και παιδικός σταθμός Ραφήνας) και από τρία δημόσια (1^ο και 6^ο Νηπιαγωγείο Ν.Ιωνίας, Νηπιαγωγείο Καπανδριτίου και Άνοιξης) τα οποία βρίσκονται στο Νομό Αττικής.. Ο διαχωρισμός των νηπιαγωγείων σε ιδιωτικά και δημόσια έγινε διότι τα ιδιωτικά νηπιαγωγεία πιθανόν να έχουν πιο καταρτισμένους εκπαιδευτές, καλύτερη οργάνωση και υποδομή του χώρου και να παρέχουν μία πιο ολοκληρωμένη προετοιμασία για τη σχολική ετοιμότητα σε σύγκριση με τα δημόσια. Το γεγονός αυτό μπορεί να έχει επίδραση στις αφηγηματικές ικανότητες των παιδιών. Η επιλογή των νηπιαγωγείων ήταν τυχαία και βασίστηκε στην θέληση αυτών να συμμετάσχουν στην έρευνα.

Πίνακας 1. Κατανομή (απόλυτες και σχετικές συχνότητες) των παιδιών ως προς το φύλο και το σχολείο φοίτησης

Νηπιαγωγείο	Φύλο					
	Αγόρια		Κορίτσια		Σύνολο	
	f	%	f	%	f	%
Δημόσιο	20	50	29	76,3	49	62,8
Ιδιωτικό	20	50	9	23,7	29	37,2
Σύνολο	40	51,3	38	48,7	78	100

Σημείωση: Οι σχετικές συνδυαστικές συχνότητες έχουν υπολογιστεί ως προς το φύλο.

Ηλικιακές ομάδες

Η ηλικία των παιδιών κυμάνθηκε από 5 έως 5,11 έτη με μέσο όρο ηλικίας 5,05 και τυπική απόκλιση 0,038. Τα παιδιά χωρίστηκαν σε δύο βασικές ηλικιακές ομάδες: στην πρώτη κατατάσσονται παιδιά από 5 έως 5,5 έτη και στην δεύτερη παιδιά από 5,6 έως 5,11 έτη. Οι ομάδες που χρησιμοποιήθηκαν στην έρευνα αποτελούν την 4^η (5,0-5,5 ετών) και 5^η (5,6-5,11 ετών) κατά σειρά από τις 10 στο σύνολό τους, σύμφωνα με τον διαχωρισμό των ηλικιακών ομάδων που έχει οριστεί στο Bus Story Test της Catherine Renfrew και είχαν ως μητρική γλώσσα την ελληνική. Πιο αναλυτικά η κατανομή των παιδιών ως προς το φύλο και τις δύο ηλικιακές ομάδες παρουσιάζεται στον Πίνακα 2. Το 52,6% (41 παιδιά) του δείγματος κατατάσσονται στην ομάδα των 5 έως 5,5 ετών (24 αγόρια και 17 κορίτσια) και το 47,4% (37 παιδιά) ανήκουν στην κατηγορία των 5,6 έως 5,11 ετών (16 αγόρια και 21 κορίτσια).

Πίνακας 2. Κατανομή (απόλυτες και σχετικές συχνότητες) των παιδιών ως προς το φύλο και τις ηλικιακές ομάδες

Ηλικιακές ομάδες	Φύλο					
	Αγόρια		Κορίτσια		Σύνολο	
	f	%	f	%	f	%
5-5,5	24	58,5	17	41,5	41	52,6
5,6-6,1	16	43,2	21	56,8	37	47,4
Σύνολο	40	51,3	38	48,7	78	100

Σημείωση: Οι σχετικές συνδυαστικές συχνότητες έχουν υπολογιστεί ως προς τις ηλικιακές ομάδες.

Μορφωτικό επίπεδο πατέρα και μητέρας

Όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης του πατέρα, περίπου το ένα δεύτερο των πατέρων (51,3%) των παιδιών είναι απόφοιτοι ΑΕΙ, ΤΕΙ ή μεταπτυχιακών σπουδών. Το ποσοστό των μητέρων με αντίστοιχες σπουδές αγγίζει το 60,3%. Περίπου έξι στις δέκα μητέρες είναι απόφοιτες τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το υπόλοιπο ποσοστό των μητέρων είναι απόφοιτες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Πίνακας 3).

Πίνακας 3. Κατανομή (απόλυτες και σχετικές συχνότητες) του επιπέδου εκπαίδευσης των γονέων των 78 παιδιών του δείγματος

Σπουδές	Πατέρας		Μητέρα	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Δημοτικό/Γυμνάσιο/Λύκειο	38	48,7	31	39,7
ΑΕΙ/ΤΕΙ/Μεταπτυχιακό	40	51,3	47	60,3
Σύνολο	78	100	78	100

2.2 ΥΛΙΚΟ

Σε όλα τα παιδιά τα οποία συμμετείχαν στην έρευνα χορηγήθηκε το τεστ αξιολόγησης του αφηγηματικού λόγου Bus story (Renfrew, 1997).

Το τεστ αυτό απαρτίζεται από τέσσερις σειρές τριών εικόνων, όπου απεικονίζεται η εξέλιξη μίας ιστορίας. Παρουσιάζοντας τις εικόνες, αφηγούμαστε την ιστορία όπως περιγράφεται απο αυτές :

☐ «Μία φορά και έναν καιρό ήταν ένα πολύ σκανταλιάρικο λεωφορείο .Την ώρα που ο οδηγός του προσπαθούσε να το φτιάξει, το λεωφορείο αποφάσισε να το σκάσει Το λεωφορείο έτρεχε στο δρόμο δίπλα σε ένα τρένο. Έκαναν αστείες γκριμάτσες μεταξύ τους και ανταγωνίζονταν το ένα με το άλλο. Αλλά το λεωφορείο έπρεπε να συνεχίσει μόνο γιατί το τρένο μπήκε μέσα στο τούνελ. Το λεωφορείο μπήκε τρέχοντας στην πόλη, όπου συνάντησε έναν αστυνομικό που σφύριζε και του φώναζε « εεε σταμάτα λεωφορείο». Αλλά το σκανταλιάρικο λεωφορείο δεν έδωσε σημασία και συνέχισε να τρέχει στην εξοχή. Το λεωφορείο είπε « κουράστηκα να προχωράω στο δρόμο». Έτσι πήδηξε πάνω από το φράκτη. Συνάντησε μία αγελάδα που είπε «μου δεν μπορώ να πιστέψω στα μάτια μου». Το λεωφορείο κατέβηκε τρέχοντας το λόφο. Μόλις είδε ότι υπήρχε νερό στο κάτω μέρος προσπάθησε να σταματήσει αλλά δεν ήξερε πώς να φρενάρι. Έτσι έπεσε μέσα στη λιμνούλα με ένα παφλασμό «πλάτς» και κόλλησε στη λάσπη. Όταν ο οδηγός βρήκε που είναι το λεωφορείο τηλεφώνησε σε έναν γερανό να το τραβήξει έξω και να το ξαναφέρει πίσω στο δρόμο».

Στη συνέχεια ζητείται από το παιδί να αφηγηθεί την ιστορία στον εξεταστή βασιζόμενο στις ίδιες εικόνες. Η μετάφραση της ιστορίας του Bus Story Test είναι σύμφωνα με την πτυχιακή εργασία της φοιτήτριας Σγούρδου Παναγιώτας με θέμα «Η αξιολόγηση του

αφηγηματικού λόγου σε παιδιά προσχολικής ηλικίας 4,6 – 5 ετών μέσω του Bus Story Test» (2007).

Βαθμολόγηση των Πληροφοριών

Σύμφωνα με το Bus Story Test, η ιστορία βαθμολογείται από τρεις παράγοντες. Πρώτον, υπολογίζεται το σύνολο των πληροφοριών των οποίων θα παρουσιάσουν τα παιδιά κατά την αφήγηση της ιστορίας. Πιο αναλυτικά, οι πιο κοινές απαντήσεις παρουσιάζονται σε μία λίστα στη φόρμα βαθμολόγησης και βαθμολογούνται ανάλογα από 1 ή από 2 βαθμούς.(βλ. σελ.18 φόρμα βαθμολόγησης της ιστορίας.) Αν το παιδί δεν πει κατά την αφήγηση της ιστορίας καμία από αυτές τις λέξεις και φράσεις δεν θα πάρει κανένα πόντο στη διάσταση πληροφορίες. Το σύνολο των πληροφοριών κυμαίνεται από 0 – 50 βαθμούς για το σύνολο των ηλικιακών ομάδων.

Βαθμολόγηση Μέσου μήκους πρότασης

Η καταγραφή της ιστορίας του παιδιού γίνεται ανά προτάσεις(βλ. σελ.18 φόρμα βαθμολόγησης της ιστορίας). Το Μέσο μήκος πρότασης(A5LS) υπολογίζεται διαιρώντας το άθροισμα των πέντε μεγαλύτερων προτάσεων με 5, {A5LS = Σ (5 μεγαλύτερων προτάσεων/ 5)}.

Βαθμολόγηση Δευτερευουσών προτάσεων

Από τις προτάσεις που χρησιμοποίησε το παιδί στην αφήγησή του υπολογίζεται το άθροισμα των δευτερευουσών προτάσεων.(βλ. σελ.18 φόρμα βαθμολόγησης)

Ερωτηματολόγιο

Επίσης, στην έρευνα χρησιμοποιήθηκε ένα ερωτηματολόγιο το οποίο περιελάμβανε δύο ερωτήσεις. Η πρώτη αφορούσε την ημερομηνία γέννησης του παιδιού και η δεύτερη τις σπουδές του πατέρα και της μητέρας. Το ερωτηματολόγιο συμπληρώθηκε από του γονείς πριν τη χορήγηση του test στα παιδιά.

(λεπτομερή περιγραφή του ερωτηματολογίου παρουσιάζεται στο Παράρτημα.)

Bold type = 2 πόντοι Normal type = 1 πόντος
Λεωφορείο σκανταλιάρικο/ ανυπάκουο/ Ανόητο/ άτακτο
Οδηγός επισκευάζω/ φτιάχνω
Λεωφορείο έφυγε/ το έσκασε/ Συνάντησε/ έτρεχε δίπλα σ' ένα τρένο έκαναν γκριμάτσες ανταγωνίζονταν
Τρένο στο τούνελ
Λεωφορείο μόνος Μέσα στην πόλη/ δρόμο Συνάντησε/ είδε έναν αστυνομικό
Αστυνομικός φύσηξε τη σφυρίχτρα/ σφύριξε Είπε σταμάτα
Λεωφορείο δεν έδωσε καμία σημασία Συνέχισε/ δεν σταμάτησε στην εξοχή Κουράστηκε/ βαρέθηκα να προχωράω στο δρόμο/ πήδηξε πάνω από ένα φράχτη/ πύλη συνάντησε/ είδε μία αγελάδα
Αγελάδα μου Δεν πιστεύω στα μάτια μου
Λεωφορείο κατέβηκε το λόφο/ βουνό Είδε νερό Προσπάθησε να σταματήσει Δεν ήξερε πώς να φρενάρει/ σταματήσει Έπεσε στο νερό/ λιμνούλα Με παφλασμό/ «πλάτς» κόλλησε στη λάσπη
Οδηγός βρήκε το λεωφορείο/ αυτό Τηλεφώνησε/ πήρε/ κάλεσε Φώναξε έναν γερανό
Γερανός να το σηκώσει/ τραβήξει/ βγάλει
Λεωφορείο πίσω στο δρόμο

Βαθμός Πληροφοριών	Περιγραφή	Μήκος Πρότασης	Δευτερεύουσες Προτάσεις
1	Μια φορά και έναν καιρό ήταν ένα λεωφορείο σκανταλιάρικο που έτρεχε	11	1
	Ο οδηγός έπεσε κάτω		
2	Το λεωφορείο έφυγε		
	Είδε ένα τρένο		
1	Κάνανε αστείες γκριμάτσες		
2	Το τρένο μπήκε στο τούνελ	5	
1	Συνέχισε μόνο του		
1	Πήγε στην πόλη		
1	Συνάντησε έναν αστυνομικό		
1	Πήδηξε σε έναν φράχτη		
	Οδήγησε πάνω στο βουνό	4	
2	Συνάντησε εκεί μία αγελάδα	4	
	Είδε ένα ρυάκι		
1	Βούτηξε μέσα στο νερό «πλάτς»	5	
	Είδε πάλι τον οδηγό		
	φύγανε		
Σύνολο	Σύνολο	29	1
13	A5LS	6	

2.3 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Στην έρευνα μετρήθηκαν οχτώ μεταβλητές. Οι ανεξάρτητες μεταβλητές ήταν η ηλικία, το φύλο, το σχολείο, το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα και της μητέρας. Εξαρτημένες μεταβλητές ήταν το σύνολο των πληροφοριών, το μέσο μήκος πρότασης και το σύνολο των δευτερευουσών προτάσεων. Οι πληροφορίες για την ηλικία του παιδιού και για τις σπουδές των γονέων δόθηκαν μέσω ενός ερωτηματολογίου το οποίο συμπλήρωσαν οι γονείς πριν τη χορήγηση του test. Το σύνολο των πληροφοριών, το μέσο μήκος πρότασης και το σύνολο των δευτερευουσών προτάσεων της ιστορίας μετρήθηκαν σύμφωνα με τις οδηγίες βαθμολόγησης του Bus Story Test.

2.4 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ

Αρχικά, η επιλογή των νηπιαγωγείων ήταν τυχαία και βασίστηκε στη θέληση αυτών να συμμετέχουν στην έρευνα. Από τα οχτώ νηπιαγωγεία και παιδικούς σταθμούς που επισκεφτήκαμε, δέχτηκαν να συμμετέχουν τα έξι. Στη συνέχεια δόθηκαν στη διεύθυνση του νηπιαγωγείου υπεύθυνες δηλώσεις στις οποίες δήλωναν υπεύθυνα, όσοι γονείς επιθυμούσαν, ότι επέτρεπαν τη συμμετοχή του παιδιού τους στην έρευνα και τη μαγνητοφώνηση της ιστορίας. Μαζί με τις υπεύθυνες δηλώσεις δίνονταν και τα ερωτηματολόγια τα οποία έπρεπε να συμπληρώσουν οι γονείς που θα συμμετείχαν. Για τη χορήγηση του test μας δόθηκε ένα δωμάτιο σε κάθε νηπιαγωγείο στο οποίο βρισκόταν μόνο ο εξεταστής και το παιδί. Σε περίπτωση που παραβρισκόταν κάποιος άλλος ήταν ενήμερος ότι δεν έπρεπε να κάνει κάποιο σχόλιο ή να δώσει βοήθεια κατά τη διάρκεια του test. Ο εξεταστής και το παιδί μοιράζονταν το ίδιο βιβλίο εικόνων. Στην αρχή ο εξεταστής άνοιγε το βιβλίο στην πρώτη σελίδα και αφήνοντας το παιδί να δει τις εικόνες και του έλεγε « Θα σου πω μία ιστορία για αυτό εδώ το λεωφορείο και όταν τελειώσω θέλω να μου την πεις και εσύ.» Ο εξεταστής έλεγε τη ιστορία πάντα στηριζόμενος αυστηρά στο κείμενο αλλά προσαρμόζοντας την ταχύτητα της ομιλίας του ανάλογα με το παιδί, ώστε να είναι συγκεντρωμένο. Στη συνέχεια, την ώρα που το παιδί καλούνταν να πει την ιστορία γινόταν η μαγνητοφώνηση της από τον εξεταστή κατά τη διάρκεια της οποίας έπρεπε να υπάρχει ησυχία στο χώρο. Η χορήγηση του test διαρκούσε περίπου 10 λεπτά

Μετά τη συλλογή όλου του δείγματος, έγινε απομαγνητοφώνηση όλων των παιδιών και στη συνέχεια καταγραφή των ιστοριών σε φόρμες οι οποίες δομήθηκαν σύμφωνα με τη φόρμα του Bus Story Test της Catherine Renfrew (η καταγραφή του δείγματος παρέχεται αναλυτικά στο παράρτημα). Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας, σε όλους τους

συμμετέχοντες δόθηκε ένα ευχαριστήριο γράμμα για τη συμμετοχή τους καθώς και όλες οι απαραίτητες πληροφορίες για τα αποτελέσματα της έρευνας.

Μέρος 3^ο : Αποτελέσματα

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των στατιστικών αναλύσεων όσον αφορά τις επιμέρους διαστάσεις του Τεστ Αξιολόγησης του Αφηγηματικού Λόγου (Bus Story Test): (α) Σύνολο πληροφοριών, (β) Μέσο μήκος πρότασης, και (γ) Δευτερεύουσες προτάσεις. Οι παραπάνω μεταβλητές συσχετίζονται με δημογραφικά χαρακτηριστικά, όπως το σχολείο φοίτησης των παιδιών, το φύλο, η ηλικία και το μορφωτικό επίπεδο των γονιών.

Αρχικά βαθμολογήθηκαν οι εξαρτημένες μεταβλητές (επιμέρους διαστάσεις του Αφηγηματικού Λόγου) με βάση τις οδηγίες του Τεστ. Στη συνέχεια, έγινε ο έλεγχος της στατιστικής σημαντικότητας των διαφορών των μέσων όρων ως προς την επίδραση ανεξάρτητων δημογραφικών μεταβλητών έγινε με τη μέθοδο της ανάλυσης διακύμανσης (ANOVA), η οποία συγκρίνει τους μέσους όρους δύο ομάδων ταυτόχρονα.

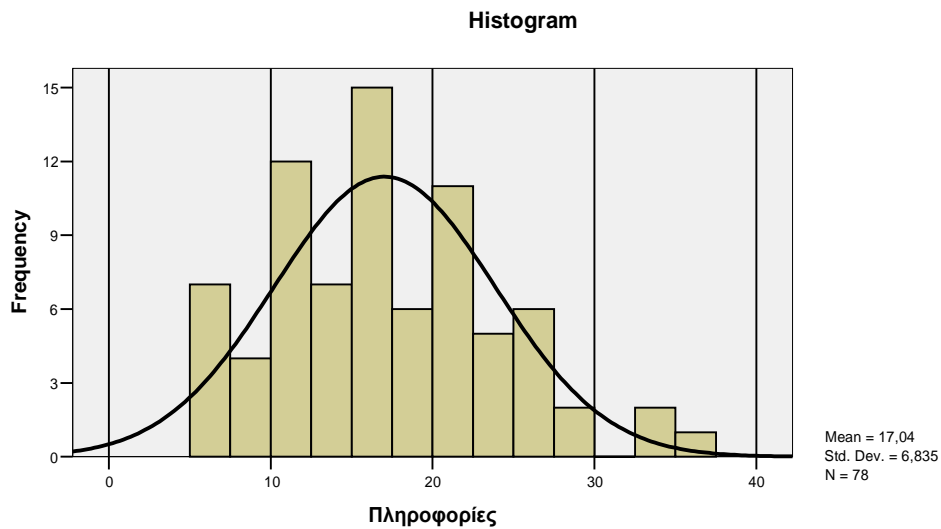
3.1 ΤΕΣΤ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ- Bus story .

Πληροφορίες

Η βαθμολογία στη διάσταση «Πληροφορίες κυμάνθηκε από 5 έως 36 μονάδες και ο μέσος όρος βρίσκεται κάπου στη μέση βαθμολογία της κλίμακας (Μ.Ο.=17,4, Τ.Α.=6,84). Η δεσπόζουσα τιμή στη διάσταση αυτή είναι 21, που σημαίνει ότι το 21 είναι το σημείο της κλίμακας με τη μεγαλύτερη συχνότητα. Η διάμεσος είναι 16, που σημαίνει ότι οι μισές τιμές είναι μεγαλύτερες του 16 και οι άλλες μισές μικρότερες.

Στο παρακάτω Γράφημα δίνεται μια εικόνα των απαντήσεων των παιδιών στη διάσταση «Πληροφορίες» με βάση το μέσο όρο, τη δεσπόζουσα τιμή και τη διάμεσο. Συγκεκριμένα, φαίνεται ότι 3 τυπικές αποκλίσεις πάνω από το μέσο όρο, δηλαδή, στις τιμές 31-36 ανήκει το 4% των μαθητών, ενώ κανένας μαθητής δεν βρίσκεται στη βαθμολογία των δύο τυπικών

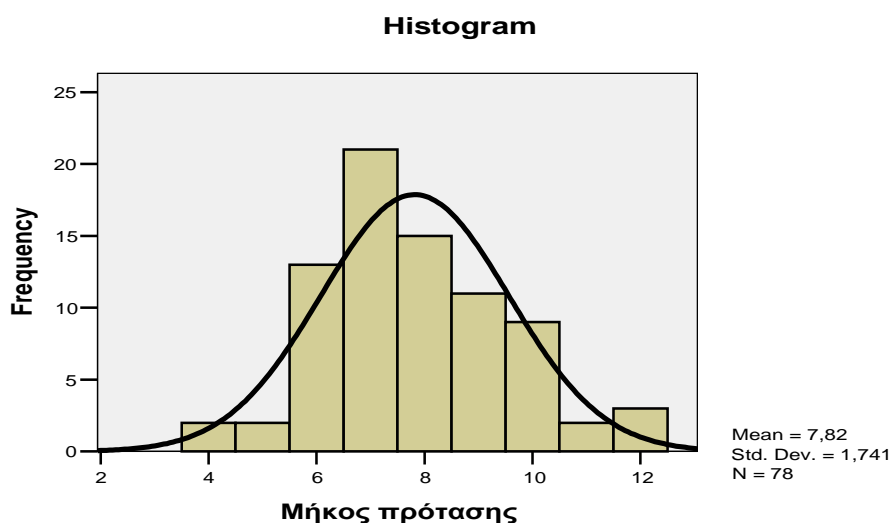
αποκλίσεων κάτω από το μέσο όρο. Το 96% του δείγματος βρίσκεται στο διάστημα δύο αποκλίσεων κάτω και πάνω από το μέσο όρο (Γράφημα 1).

Γράφημα 1. Σχέση μεταξύ μέσου όρου, δεσπόζουσας τιμής, διαμέσου και μορφής της κατανομής «Πληροφορίες»

Μέσο μήκος πρότασης

Στη διάσταση «Μέσο μήκος της πρότασης» η βαθμολογία κυμάνθηκε από το 4 έως το 12. Ο μέσος όρος βρίσκεται πάνω από τη μέση βαθμολογία της κλίμακας (Μ.Ο.=7,82, Τ.Α.=1,74). Η δεσπόζουσα τιμή είναι 7, και η τιμή, η οποία διαχωρίζει το δείγμα σε δύο μέρη είναι 8. Σχετικά με τις απαντήσεις των μαθητών στη διάσταση «Μέσο μήκος πρότασης» φαίνεται ότι δύο τυπικές αποκλίσεις πάνω από το μέσο όρο, δηλαδή μεταξύ της βαθμολογίας 11,30 έως 12 βρίσκεται το 3,8% του δείγματος, ενώ δύο τυπικές αποκλίσεις κάτω από το μέσο όρο δηλαδή κάτω από τη βαθμολογία 3,34 δεν βρίσκεται κανένας μαθητής. Το 96,2% του δείγματος βρίσκεται 2 αποκλίσεις πάνω και κάτω από το μέσο όρο (Γράφημα 2).

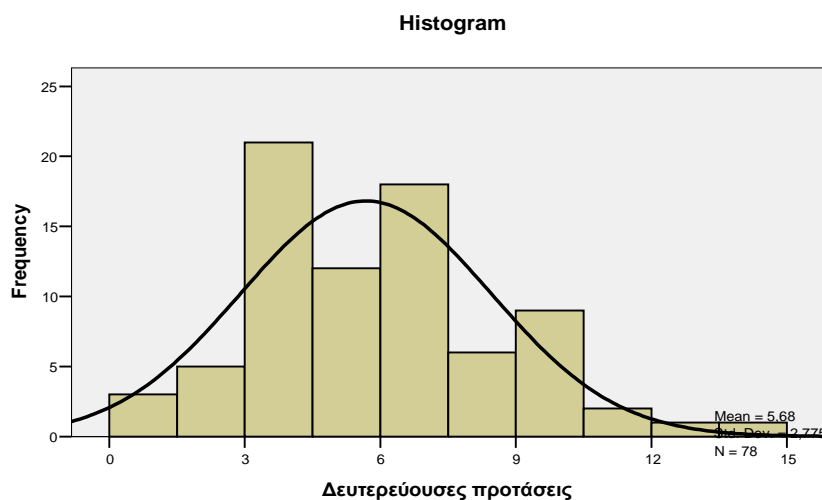

Γράφημα 2. Σχέση μεταξύ μέσου όρου, δεσπόζουσας τιμής, διαμέσου και μορφής της κατανομής «Μήκος πρότασης»

Δευτερεύουσες προτάσεις

Ο μέσος όρος στις «Δευτερεύουσες προτάσεις» (Μ.Ο.=5,68, Τ.Α.=2,78) βρέθηκε να είναι κάτω από τη μέση βαθμολογία της κλίμακας, της οποίας το εύρος των τιμών είναι από 0 έως 15. Η δεσπόζουσα τιμή, αλλά και η διάμεσος που διαχωρίζει το δείγμα σε δύο ίσα μέρη είναι 5, λίγο κάτω από το μέσο όρο (Πίνακας 4).

Η κατανομή της διάστασης «Δευτερεύουσες προτάσεις» παρουσιάζεται στο Γράφημα 3. Συγκεκριμένα, 3,9% του δείγματος βρίσκεται δύο τυπικές αποκλίσεις πάνω από το μέσο όρο, δηλαδή στη βαθμολογία 11,24 έως 15 και 1,3% του δείγματος (ένας μαθητής) δεν απάντησε στη συγκεκριμένη διάσταση, δηλαδή βρίσκεται 2 τυπικές αποκλίσεις κάτω από το μέσο όρο. Το 94,9% του δείγματος βρίσκεται δύο τυπικές αποκλίσεις πάνω και κάτω από το μέσο όρο.

Γράφημα 3. Σχέση μεταξύ μέσου όρου, δεσπόζουσας τιμής, διαμέσου και μορφής της κατανομής «Δευτερεύουσες προτάσεις»

Συνοπτικά στο πίνακα 4 παρουσιάζονται οι μέσοι όροι και οι τυπικές αποκλίσεις και των τριών διαστάσεων του Τεστ Αξιολόγησης του Αφηγηματικού Λόγου

Πίνακας 4. Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των τριών διαστάσεων του Τεστ Αξιολόγησης του Αφηγηματικού λόγου- Bus story (N=78)

Διαστάσεις	M.O.	T.A.
Σύνολο πληροφοριών	17,04	6,84
Μέσο μήκος πρότασης	7,82	1,74
Δευτερεύουσες προτάσεις	5,68	2,78

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΝΑ ΦΥΛΟ

Αγόρια

Στον πίνακα 5 παρουσιάζεται η βαθμολογία στη διάσταση «Πληροφορίες» κυμάνθηκε από 5 έως 36 μονάδες και ο μέσος όρος βρίσκεται ακριβώς στη μέση βαθμολογία της κλίμακας (Μ.Ο.=18,48, Τ.Α.=7,74). Στη διάσταση «Μέσο μήκος της πρότασης» η βαθμολογία κυμάνθηκε από το 5 έως το 12. Ο μέσος όρος βρίσκεται δύο μονάδες πάνω από τη μέση βαθμολογία της κλίμακας (Μ.Ο.=8,40, Τ.Α.=1,91). Ο μέσος όρος στις «Δευτερεύουσες προτάσεις» (Μ.Ο.=6,45, Τ.Α.=3,01) βρέθηκε να είναι κάτω από τη μέση βαθμολογία της κλίμακας, της οποίας το εύρος των τιμών είναι από 2 έως 15.

Πίνακας 5. Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις του Τεστ Αξιολόγησης του

Αφηγηματικού λόγου- Bus story για τα αγόρια (N=40)

Διαστάσεις	Μ.Ο.	Τ.Α.
Σύνολο πληροφοριών	18,48	7,74
Μέσο μήκος πρότασης	8,40	1,91
Δευτερεύουσες προτάσεις	6,45	3,01

Κορίτσια

Η βαθμολογία στη διάσταση «Πληροφορίες» κυμάνθηκε από 7 έως 27 μονάδες και ο μέσος όρος βρίσκεται λίγο πάνω από τη μέση βαθμολογία της κλίμακας (Μ.Ο.=15,53, Τ.Α.=5,44). Στη διάσταση «Μέσο μήκος της πρότασης» η βαθμολογία κυμάνθηκε από το 4 έως το 10. Ο μέσος όρος βρίσκεται δύο μονάδες πάνω από τη μέση βαθμολογία της κλίμακας (Μ.Ο.=7,21, Τ.Α.=1,32). Ο μέσος όρος στις «Δευτερεύουσες προτάσεις» (Μ.Ο.=4,87, Τ.Α.=2,27) βρέθηκε να είναι στη μέση βαθμολογία της κλίμακας, της οποίας το εύρος των τιμών είναι από 0 έως 9.

Πίνακας 6. Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις του Τεστ Αξιολόγησης του Αφηγηματικού λόγου- Bus story για τα κορίτσια (N=38)

Διαστάσεις	M.O.	T.A.
Σύνολο πληροφοριών	15,53	5,436
Μέσο μήκος πρότασης	7,21	1,318
Δευτερεύουσες προτάσεις	4,87	2,268

3.2 ΤΕΣΤ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ- BUS STORY ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΦΟΙΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Στο Πίνακα 7 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των συγκρίσεων των μέσων όρων του Τεστ Αξιολόγησης του Αφηγηματικού Λόγου ως προς το σχολείο φοίτησης των παιδιών. Η ανάλυση διακύμανσης(ANOVA) έδειξε ότι οι μέσοι όροι των τριών διαστάσεων του τεστ δεν διαφέρουν σημαντικά ως προς το σχολείο φοίτησης των παιδιών (Πίνακας 7).

Πίνακας 7. Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις του Τεστ Αξιολόγησης του Αφηγηματικού Λόγου ως προς το σχολείο φοίτησης των παιδιών

Διαστάσεις	Νηπιαγωγείο				F-τιμή
	Δημόσιο		Ιδιωτικό		
	M.O.	T.A.	M.O.	T.A.	
Σύνολο πληροφοριών	17,24	6,85	16,69	6,91	0,12
Μέσο μήκος πρότασης	7,78	1,76	7,90	1,74	0,087
Δευτερεύουσες προτάσεις	5,41	2,34	6,14	3,39	1,264

3.3 ΤΕΣΤ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ- BUS STORY ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΦΥΛΟ

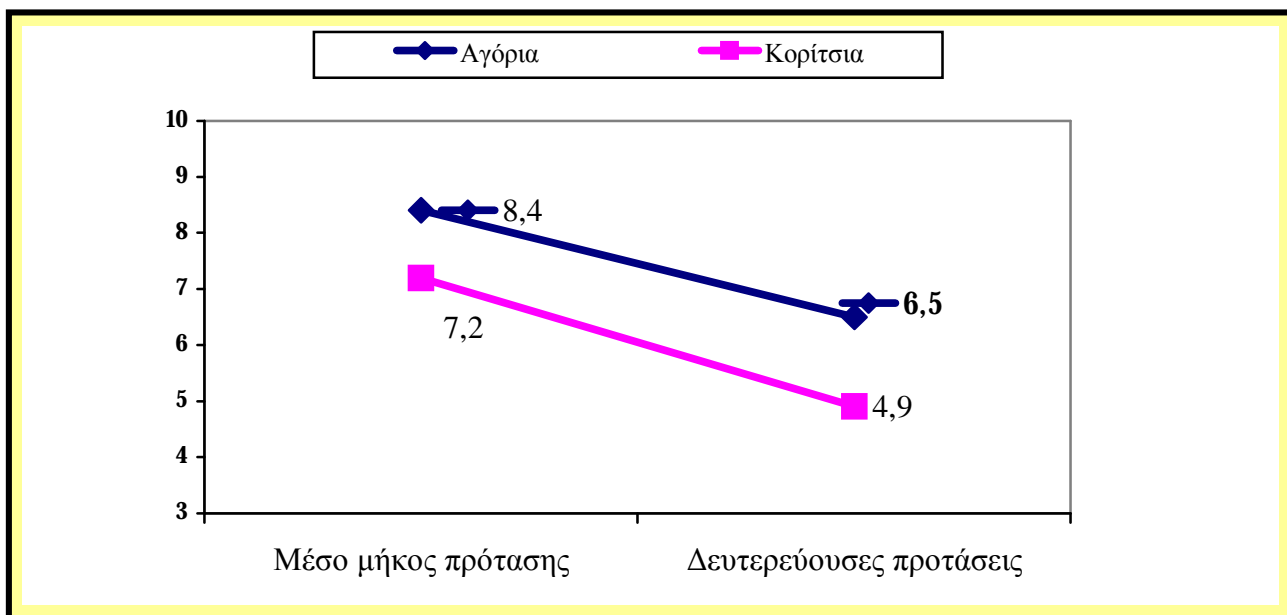
Η ανάλυση διακύμανσης (ANOVA) έδειξε ότι η διαφορά στο «Μέσο μήκος πρότασης» $F=10,18$, $p<.01$ και στις «Δευτερεύουσες προτάσεις» $F=6,81$, $p<.01$ ανάμεσα στα αγόρια και τα κορίτσια ήταν στατιστικά σημαντική. Δηλαδή υπάρχει μικρή πιθανότητα η διαφορά μεταξύ του μέσου όρου των αγοριών και των κοριτσιών στις διαστάσεις Μέσο μήκος πρότασης και Δευτερεύουσες προτάσεις να είναι τυχαία. Ακόμη και στη διάσταση «Σύνολο πληροφοριών» φαίνεται μια τάση διαφοράς του μέσου όρου των αγοριών και των κοριτσιών $F=3,75$, $p=.056$ (Πίνακας 8).

Πίνακας 8. Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις του Τεστ Αξιολόγησης του Αφηγηματικού Λόγου ως προς το φύλο

Διαστάσεις	Φύλο				F-τιμή
	Αγόρι		Κορίτσι		
	M.O.	T.A.	M.O.	T.A.	
Σύνολο πληροφοριών	18,48	7,73	15,53	5,44	3,76
Μέσο μήκος πρότασης	8,40	1,91	7,21	1,32	10,18**
Δευτερεύουσες προτάσεις	6,45	3,01	4,87	2,27	6,81**

*Σημείωση: ** $p<0.01$.*

Από τη σύγκριση των μέσων όρων του παραπάνω Πίνακα τόσο στο «Μέσο μήκος πρότασης» όσο και στις «Δευτερεύουσες προτάσεις», προκύπτει ότι τα αγόρια σημείωσαν υψηλότερους μέσους όρους από τα κορίτσια στις δύο διαστάσεις του Τεστ Αξιολόγησης Αφηγηματικού Λόγου (Γράφημα 4).

3.4 ΤΕΣΤ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ- BUS STORY ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΗΛΙΚΙΑΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

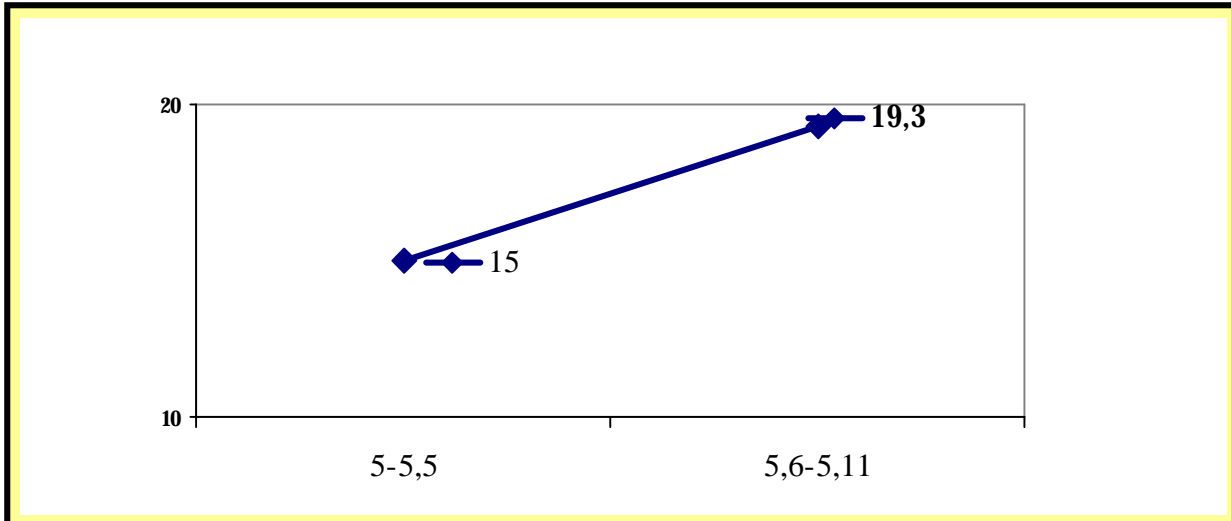
Η ανάλυση διακύμανσης έδειξε ότι στη διάσταση «Πληροφορίες» οι μέσοι όροι των παιδιών ηλικίας 5 έως 5,5 έτη και των παιδιών 5,6 έως 5,11 έτη διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους $F(1,77)=8,43$, $p<.01$. Στις υπόλοιπες διαστάσεις δεν εντοπίστηκαν σημαντικές διαφορές, οι οποίες να οφείλονται στην ηλικία των παιδιών (Πίνακας 9).

Πίνακας 9. Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις του Τεστ Αξιολόγησης του Αφηγηματικού Λόγου ως προς τις ηλικιακές ομάδες

Διαστάσεις	Ηλικιακές ομάδες				F-τιμή
	5-5,5		5,6-5,11		
	M.O.	T.A.	M.O.	T.A.	
Σύνολο πληροφοριών	15	6,7	19,3	6,3	8,43**
Μέσο μήκος πρότασης	7,61	1,84	8,05	1,62	1,27
Δευτερεύουσες προτάσεις	5,39	3,07	6	2,42	0,94

Σημείωση: ** $p<0.01$.

Η ανασκόπηση των μέσων όρων στη διάσταση «Σύνολο πληροφοριών» δείχνει ότι ο μέσος όρος που σημείωσαν τα παιδιά των 5,6 έως 5,11 ετών ήταν υψηλότερος από το μέσο όρο που σημείωσαν τα παιδιά των 5 έως 5,5 ετών (Γράφημα 5)

Γράφημα 5. Μέσοι όροι στη διάσταση «Πληροφορίες» ως προς την ηλικία των παιδιών

3.5 ΤΕΣΤ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ- BUS STORY ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ

Η ανάλυση διακύμανσης δεν έδειξε κύρια επίδραση του μορφωτικού επιπέδου του πατέρα στις τρεις διαστάσεις του Τεστ Αξιολόγησης Αφηγηματικού Λόγου. Συγκεκριμένα, η διαφορά ανάμεσα στους μέσους όρους των παιδιών, και στις τρεις διαστάσεις του Τεστ, των οποίων ο πατέρας είναι απόφοιτος πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και των παιδιών των οποίων ο πατέρας είναι απόφοιτος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, δεν ήταν στατιστικά σημαντική. Δηλαδή, ο μέσος όρος των παιδιών στο τεστ δεν διαφοροποιείται με βάση τις σπουδές του πατέρα (Πίνακας 10).

Πίνακας 10. Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις του Τεστ Αξιολόγησης του Αφηγηματικού Λόγου ως προς το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα

Διαστάσεις	Μόρφωση				F-τιμή
	Α' & Β'		Γ' Εκπαίδευση		
	Μ.Ο.	Τ.Α.	Μ.Ο.	Τ.Α.	
Σύνολο πληροφοριών	15,55	5,68	18,45	7,58	3,62
Μέσο μήκος πρότασης	7,47	1,56	8,15	1,86	3,02
Δευτερεύουσες προτάσεις	5,37	2,88	5,98	2,68	0,93

3.6 ΤΕΣΤ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ- BUS STORY ΩΣ

ΠΡΟΣ ΤΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

Το μορφωτικό επίπεδο της μητέρας φαίνεται να μην ασκεί κύρια επίδραση στους μέσους όρους των διαστάσεων του Τεστ Αφηγηματικού Λόγου. Δηλαδή, ο μέσος όρος των παιδιών οι μητέρες κατατάσσονται στην κατηγορία απόφοιτων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι παρόμοιος με το μέσο όρο των παιδιών οι μητέρες των οποίων κατατάσσονται στην κατηγορία τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και η διαφορά μεταξύ τους είναι στατιστικά ασήμαντη. (Πίνακας 11).

Πίνακας 11. Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις του Τεστ Αξιολόγησης του Αφηγηματικού Λόγου ως προς το μορφωτικό επίπεδο της μητέρας

Διαστάσεις	Μόρφωση				F-τιμή
	Α' & Β'		Γ' Εκπαίδευση		
	Μ.Ο.	Τ.Α.	Μ.Ο.	Τ.Α.	
Σύνολο πληροφοριών	15,61	6,22	17,98	7,12	2,28
Μέσο μήκος πρότασης	7,61	1,71	7,96	1,77	0,73
Δευτερεύουσες προτάσεις	5,42	2,86	5,85	2,73	0,45

3.7 ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ ΜΕ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΦΟΙΤΗΣΗΣ, ΤΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΓΟΝΙΩΝ, ΤΟ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΗΛΙΚΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Για την διερεύνηση του ερωτήματος σχετικά με την στατιστική πρόβλεψη των διαστάσεων του Αφηγηματικού Λόγου (εξαρτημένες μεταβλητές) από την ανεξάρτητες μεταβλητές (μεταβλητές πρόβλεψης) χρησιμοποιήθηκε η ανάλυση πολλαπλής παλινδρόμησης με τη μέθοδο Enter. Συγκεκριμένα, οι μεταβλητές πρόβλεψης που χρησιμοποιήθηκαν στο μοντέλο ήταν ως εξής: το σχολείο φοίτησης (1^ο βήμα), το μορφωτικό επίπεδο γονιών (2^ο βήμα), το φύλο (3^ο βήμα), και η ηλικία των παιδιών (4^ο βήμα).

3.7.α ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΙΚΩΝ ΑΝΑΛΥΣΕΩΝ ΣΤΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ «ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ»

Όπως φαίνεται στον Πίνακα 12, το φύλο συμβάλλει αρνητικά στην πρόβλεψη του μέσου όρου της διάστασης «Πληροφορίες» $\beta=-0,25$, $t=-2.284$, $p<.05$, με ποσοστό 4,5% της εξηγούμενης διασποράς. Το να είναι το παιδί αγόρι σημαίνει ότι σημειώνει υψηλότερο μέσο όσο στις Πληροφορίες. Η συμβολή της ηλικίας είναι θετική $\beta=0,319$, $t=2.739$, $p<.01$, με ποσοστό 8,3 % της συνολικής διασποράς. Όσο μεγαλύτερη η ηλικία τόσο υψηλότερος ο μέσος όρος στη συγκεκριμένη διάσταση.

Πίνακας 12. Παλινδρομική ανάλυση των ανεξάρτητων μεταβλητών στο μέσο όρο της Διάστασης «Πληροφορίες»

Μεταβλητές πρόβλεψης				
	β	t	R^2	F
1. Σχολείο φοίτησης	-,098	-,724	,002	,119
2. Μόρφωση γονιών			,076	3,052
2 ^α . Πατέρας	,215	1,506		
2β. Μητέρα	-,001	-,007		
3. Φύλο	-,254	-2,284*	,045	3,779
4. Ηλικία	,319	2,739**	,083	7,499**

Σημείωση: Συνολικό $R=0,206$

3.7.β ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΙΚΩΝ ΑΝΑΛΥΣΕΩΝ ΣΤΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ «ΜΕΣΟ ΜΗΚΟΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ»

Το φύλο συμβάλλει αρνητικά στην πρόβλεψη του μέσου όρου της διάστασης «Μέσο μήκος πρότασης» $\beta=-0,378$, $t=-3,353$, $p<.01$, με ποσοστό 11,9% της εξηγούμενης διασποράς. Το να είναι το παιδί αγόρι σημαίνει ότι σημειώνει υψηλότερο μέσο όσο στη διάσταση «Μέσο μήκος της πρότασης». Η συμβολή των άλλων μεταβλητών αποτυγχάνει να είναι σημαντική (Πίνακας 13).

Πίνακας 13. Παλινδρομική ανάλυση των ανεξάρτητων μεταβλητών στο μέσο όρο της Διάστασης «Μέσο μήκος πρότασης»

Μεταβλητές πρόβλεψης	β	t	R^2	F
1. Σχολείο φοίτησης	-,077	-,564	,001	,087
2. Μόρφωση γονιών			,042	1,636
2 ^α . Πατέρας	,243	1,679		
2β. Μητέρα	-,126	-,893		
3. Φύλο	-,378	-3,353**	,119	10,337**
4. Ηλικία	,163	1,375	,021	1,891

Σημείωση: Συνολικό $R=0,184$

3.7.γ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΙΚΩΝ ΑΝΑΛΥΣΕΩΝ ΣΤΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ «ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ»

Το φύλο, όπως και στις προηγούμενες περιπτώσεις, συμβάλλει αρνητικά στην πρόβλεψη του μέσου όρου της διάστασης «Δευτερεύουσες προτάσεις» $\beta=-0,297$, $t=-2,537$, $p<.01$, με ποσοστό 6,9% της εξηγούμενης διασποράς. Το να είναι το παιδί αγόρι σημαίνει ότι σημειώνει υψηλότερο μέσο όσο στη συγκεκριμένη διάσταση. Η συμβολή των άλλων μεταβλητών αποτυγχάνει να είναι σημαντική (Πίνακας 14).

Πίνακας 14. Παλινδρομική ανάλυση των ανεξάρτητων μεταβλητών στο μέσο όρο της Διάστασης «Μέσο μήκος πρότασης»

Μεταβλητές πρόβλεψης				
	β	t	R^2	F
1. Σχολείο φοίτησης	,136	,958	,016	1,264
2. Μόρφωση γονιών			,003	,114
2 ^α . Πατέρας	,049	,324		
2β. Μητέρα	-,093	-,638		
3. Φύλο	-,297	-2,537**	,069	5,541**
4. Ηλικία	,208	1,698	,035	2,884

Σημείωση: Συνολικό $R=0,124$

Μέρος 4^ο : Συζήτηση

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η αξιολόγηση του αφηγηματικού λόγου μέσω του Τεστ Αφηγηματικού Λόγου (Bus Story Test. Renfrew, 1997), σε παιδιά προσχολικής ηλικίας 5 έως 5, 11 χρονών στα ελληνικά δεδομένα. Επίσης, ένα βασικό ερώτημα ήταν αν τα παιδιά 5 έως 5,5 ετών και 5,6 έως 5,11 ετών εκδηλώνουν διαφορετικά επίπεδα αφηγηματικού λόγου, δηλαδή διαφορετικά επίπεδα τόσο στις πληροφορίες όσο και στο μέσο μήκος πρότασης και τις δευτερεύουσες προτάσεις. . Το δεύτερο και τρίτο ερώτημα αποσκοπούσε στη διερεύνηση της σχέσης μεταξύ τεστ αφηγηματικού λόγου, του φύλου των παιδιών και του μορφωτικού επιπέδου των γονιών. Το τέταρτο και τελευταίο ερώτημα αποσκοπούσε στη διερεύνηση σχέσης μεταξύ του αφηγηματικού λόγου και σχολείου φοίτησης των παιδιών.

Ως προς το πρώτο ερώτημα, η ηλικία φάνηκε να διαφοροποιεί τα επίπεδα αφήγησης, κυρίως στο επίπεδο απόδοσης πληροφοριών με τα παιδιά τα οποία ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 5,6-5,11 να σημειώνουν υψηλότερο μέσο όρο από τα παιδιά ηλικίας 5-5,5. Το φύλο βρέθηκε να διαφοροποιεί την επίδοση σε δύο διαστάσεις του αφηγηματικού λόγου, συγκεκριμένα, στο μέσο μήκος της πρότασης(A5LS) και στις δευτερεύουσες προτάσεις.

Το μορφωτικό επίπεδο των γονιών καθώς και το σχολείο φοίτησης φαίνεται να μην διαφοροποιούν το επίπεδο αφηγηματικού λόγου, τόσο στη διάσταση πληροφοριών του Τεστ όσο και στο μέσο μήκος πρότασης και στις δευτερεύουσες προτάσεις.

4.1 ΤΕΣΤ ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

Τα αποτελέσματα του Τεστ Αφηγηματικού Λόγου έδειξαν ότι οι μέσοι όροι και των τριών διαστάσεων κυμάνθηκαν περίπου στη μέση ή λίγο πάνω και πιο κάτω από τη βαθμολογία των κλιμάκων.

Σύγκριση μεταξύ Ελληνικών και Αγγλικών δεδομένων

Αναλυτικά, στην **ηλικιακή ομάδα 5,0-5,5** ετών ο μέσος όρος στη διάσταση «Σύνολο Πληροφοριών» ήταν 15 και η τυπική απόκλιση ήταν 6,7, ενώ το εύρος των απαντήσεων ήταν από 5 έως 36 μονάδες. Αντίθετα, στο αγγλικό Τεστ (Renfrew, 1997) ο μέσος όρος στη διάσταση «Σύνολο Πληροφοριών» είναι 24,57 και η τυπική απόκλιση 6,21, ενώ το εύρος των απαντήσεων είναι από 23 έως 25 για την αντίστοιχη ηλικιακή ομάδα. Ο μέσος όρος στο «Μέσο μήκος πρότασης» ήταν 7,61 και η τυπική απόκλιση 1,84, σε ένα εύρος απαντήσεων από 4 έως 12. Αντίθετα, στο αγγλικό Τεστ το εύρος των απαντήσεων στο «Μέσο μήκος πρότασης» κυμαίνεται από 8 έως 9. Στις «Δευτερεύουσες προτάσεις» ο μέσος όρος ήταν 5,39 σε ένα εύρος απαντήσεων από 0 έως 15. Αντίθετα, στο αγγλικό Τεστ το εύρος των απαντήσεων στις «Δευτερεύουσες προτάσεις» κυμαίνεται από 2 έως 3.

Στην ηλικιακή ομάδα **5,6-5,11** ετών ο μέσος όρος στη διάσταση «Σύνολο Πληροφοριών» ήταν 19,3 και η τυπική απόκλιση ήταν 6,3, ενώ το εύρος των απαντήσεων ήταν από 7 έως 34 μονάδες. Αντίθετα, στο αγγλικό Τεστ (Renfrew, 1997) ο μέσος όρος στη διάσταση «Σύνολο Πληροφοριών» ήταν 26,79 και η τυπική απόκλιση ήταν 6,48, ενώ το εύρος των απαντήσεων είναι από 26 έως 27 για την αντίστοιχη ηλικιακή ομάδα. Ο μέσος όρος στο «Μέσο μήκος πρότασης» ήταν 8,05 σε ένα εύρος απαντήσεων από 6 έως 12. Αντίθετα, στο αγγλικό Τεστ το ο μέσος όρος στο «Μέσο μήκος πρότασης» είναι 9 και εύρος των απαντήσεων κυμαίνεται από 9 έως 9. Στις «Δευτερεύουσες προτάσεις» ο μέσος όρος ήταν 6 σε ένα εύρος απαντήσεων από 2 έως 12. Αντίθετα, στο αγγλικό Τεστ το εύρος των απαντήσεων στις «Δευτερεύουσες προτάσεις» κυμαίνεται από 3 έως 3.

Πίνακας 15. Συγκριτικός πίνακας των μέσων όρων, τυπικών αποκλίσεων και εύρος απαντήσεων του Τεστ Αξιολόγησης του Αφηγηματικού Λόγου ως προς τα Ελληνικά και Αγγλικά δεδομένα(Renfrew, 1997)

Διαστάσεις	Ελληνικά Δεδομένα						Αγγλικά Δεδομένα					
	5,0-5,5			5,6-5,11			5,0-5,5			5,6-5,11		
	M.O.	T.A.	Εύρος Απαντ	M.O.	T.A.	Εύρος Απαντ	M.O.	T.A.	Εύρος Απαντ	M.O.	T.A.	Εύρος Απαντ
Σύνολο πληροφοριών	15	6,7	5-36	19,3	6,3	7-34	24,57	6,21	23-25	26,79	6,48	26-27
Μέσο μήκος πρότασης	7,61	1,84	4-12	8,05	1,62	6-12			8-9	9		9-9
Δευτερεύουσες προτάσεις	5,39	3,07	0-15	6	2,42	2-12			2-3	3		3-3

Από την παραπάνω σύγκριση προκύπτει ότι οι **τυπικές αποκλίσεις** και των τριών διαστάσεων του Τεστ δεν παρουσιάζουν μεγάλες διαφορές στα Ελληνικά και Αγγλικά δεδομένα. Αντίθετα, παρατηρείται ότι οι **μέσοι όροι** του «Συνόλου των πληροφοριών» στα Ελληνικά είναι χαμηλότεροι από τους αντίστοιχους μέσους όρους στα Αγγλικά δεδομένα. και στις δύο ηλικιακές ομάδες. Το γεγονός αυτό πιθανόν να οφείλεται πρώτον στο μέγεθος του δείγματος. Στην έρευνα αυτή, σε κάθε ηλικιακή ομάδα αντιστοιχούν περίπου 40 παιδιά, ενώ στο Bus Story Test χρησιμοποιήθηκε πολύ μεγαλύτερος αριθμός παιδιών για την διεξαγωγή των νορμών(norms). Επίσης, οι συνθήκες χορήγησης του Τεστ δεν ήταν οι κατάλληλες. Σε ορισμένα νηπιαγωγεία δεν υπήρχε ο απαραίτητος απομονωμένος χώρος για τη χορήγηση του Τεστ καθώς και η απαιτούμενη ησυχία για τη συγκέντρωση των παιδιών. Έτσι τα παιδιά μπορεί να σημειώναν μεγαλύτερους μέσους και στις τρεις διαστάσεις του Τεστ αν ήταν πιο συγκεντρωμένα και αφοσιωμένα στην αφήγηση της ιστορίας. Επιπλέον, σημαντικό είναι το γεγονός ότι τα παιδιά δεν υποβλήθηκαν σε κανένα άλλο τεστ αξιολόγησης του λόγου ώστε να είναι γνωστό ότι δεν έχουν κάποια διαταραχή και ότι μπορούν να πάρουν μέρος στην έρευνα. Άρα είναι πολύ πιθανόν να έλαβαν μέρος και παιδιά με κάποια γλωσσική διαταραχή με αποτέλεσμα να σημειώσουν πολύ χαμηλούς μέσους όρους και στις τρεις διαστάσεις του Τεστ. Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενες ενότητες, η αφήγηση μιας ιστορίας προϋποθέτει τον συνδυασμό πολλών γλωσσικών ικανοτήτων, άρα παιδιά με προβλήματα λόγου δεν θα μπορούσαν να ανταπεξέλθουν πλήρως στις απαιτήσεις του Τεστ στην αντίστοιχη ηλικιακή ομάδα που ανήκουν. Τέλος, η αξιολόγηση των παιδιών δεν έγινε και από πεπειραμένους λογοθεραπευτές όπως συνέβη στο Bus Story Test(Renfrew,1997), παρά μόνο από φοιτητές. Έτσι η μεταχείριση των παιδιών μπορεί να μην ήταν πάντα η κατάλληλη ώστε να εκμαιευτούν όλες οι πληροφορίες που είχε να δώσει το παιδί κατά την διάρκεια της αφήγησής

του. Τέλος πρέπει να σημειωθεί ότι μία διαφορά ανάμεσα στους μέσους όρους των παιδιών στην Ελλάδα και στους μέσους όρους των παιδιών στην Αγγλία, και στις τρεις διαστάσεις του Τεστ, ήταν αναμενόμενη καθώς πρόκειται για δύο διαφορετικούς πληθυσμούς, με ξεχωριστό πολιτισμό και με διαφορές στην κουλτούρα και στην εκπαίδευση. Οι μεγάλες όμως διαφορές στις επιδόσεις των παιδιών των δύο πληθυσμών πιθανόν να οφείλονται στους παραπάνω παράγοντες.

Αντίστοιχα σημαντική διαφορά φαίνεται να υπάρχει και στο **εύρος απαντήσεων** των παιδιών και στις τρεις διαστάσεις του Τεστ. Πιο συγκεκριμένα το εύρος των απαντήσεων και στις τρεις διαστάσεις του Τεστ στα ελληνικά δεδομένα είναι αρκετά μεγαλύτερο σε σχέση με τα αγγλικά δεδομένα. Το γεγονός αυτό μπορεί επίσης να οφείλεται σε όλους του παραπάνω παράγοντες. Συγκεκριμένα το εύρος των απαντήσεων στη διάσταση πληροφορίες, για την ηλικιακή ομάδα 5-5,5 είναι 31 μονάδες, ενώ το αντίστοιχο εύρος απαντήσεων στα Αγγλικά δεδομένα είναι μόλις 2 μονάδες.(βλ.πιν.15). Το γεγονός αυτό μας οδηγεί πιο κοντά στο συμπέρασμα ότι πιθανότατα να έλαβαν μέρος στην έρευνα παιδιά με διαταραχές λόγου, επικοινωνίας ή και παιδιά με ελαφρά νοητική υστέρηση.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, η παιδική αφηγηματική γλώσσα εμφανίζεται να είναι αρκετά πλούσια στην προσχολική ηλικία. Στη διάσταση «Πληροφορίες» το 50% των παιδιών φαίνεται να δίνει απαντήσεις οι οποίες βρίσκονται μεταξύ 16 και 36, η οποία είναι η μεγαλύτερη τιμή της κλίμακας. Στη διάσταση «Μήκος πρότασης» το αποτέλεσμα είναι πιο εντυπωσιακό, καθώς το 50% των παιδιών δίνει απαντήσεις, οι οποίες κυμαίνονται από το 8 έως το 12, το οποίο αντιπροσωπεύει τη μεγαλύτερη τιμή της συγκεκριμένης διάστασης. Στη διάσταση «Δευτερεύουσες προτάσεις» το 50% των απαντήσεων βρίσκονται από το 5 έως το 15.

Τα παραπάνω αποτελέσματα δείχνουν ότι δεν εξελίσσονται όλα τα παιδιά με τον ίδιο ρυθμό και δεν ακολουθούν την ίδια πορεία ανάπτυξης του λόγου (Κατή, 1992) όπως προαναφέρθηκε. Οι διαφορές συναρτώνται με πολλούς παράγοντες, όπως με το φύλο, την ηλικία και το περιβάλλον του παιδιού.

4.2 ΤΕΣΤ ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΦΥΛΟ

Ο αφηγηματικός λόγος των αγοριών φαίνεται ότι είναι πιο πλούσιος σε σχέση με αυτόν των κοριτσιών. Συγκεκριμένα, στο Bus Story Test, τόσο στο μήκος της πρότασης όσο και στις δευτερεύουσες προτάσεις τα αγόρια σημείωσαν υψηλότερο μέσο όρο από τα κορίτσια. Το εύρημα αυτό έρχεται σε αντίθεση με την αρχική υπόθεση της έρευνας αλλά είναι συμβατό με ευρήματα παλαιότερης έρευνας (Βογινδρούκας, Τσαμουρτζή, Παπαγεωργίου, 2004), όπου μετά από αξιολόγηση των παιδιών με το World Finding Test (Renfrew, 1995) η μέση επίδοση στο λεξιλόγιο των αγοριών ήταν υψηλότερη από αυτή των κοριτσιών. Το λεξιλόγιο, όπως έχει αναφερθεί και σε προηγούμενες ενότητες παίζει καθοριστικό ρόλο για το επίπεδο αφήγησης μιας ιστορίας. Οι μεγαλύτερες ελλείψεις των κοριτσιών σε σύγκριση με αυτή των αγοριών ίσως να αντανακλούν τον τρόπο κοινωνικοποίησης των δύο φύλων στα πλαίσια της οικογένειας ή της ευρύτερης κοινωνίας. Σύμφωνα με τα κοινωνικά στερεότυπα, το αγόρι πρέπει να είναι πιο ανεξάρτητο, καθώς ο ρόλος του άνδρα γενικότερα χαρακτηρίζεται ως συντελεστικός-εργαλειακός με σαφή επικέντρωση στην εκτέλεση ενός έργου ή στην επίλυση προβλημάτων, ενώ ο ρόλος της γυναίκας ορίζεται ως εκφραστικός εστιάζοντας στην επικοινωνία, στις διαπροσωπικές σχέσεις και στο συναισθηματικό κλίμα της ομάδας (Bem, 1984). Παρεμφερής είναι και η προσέγγιση του Bacan (1966) που υποστηρίζει ότι τα στερεότυπα της αρρενωπότητας διαθέτουν μία δραστική ιδιότητα, καθώς συνδέονται περισσότερο με τους προσωπικούς σκοπούς, ενώ στον αντίποδα η θηλυκότητα διαθέτοντας μία κοινοτική ιδιότητα κατευθύνεται κυρίως από το ενδιαφέρον για τη σχέση ανάμεσα στον εαυτό και τους άλλους. Ίσως αυτή η εστίαση στην ανεξαρτησία του άντρα να προσφέρει περισσότερες δυνατότητες ανάπτυξης αφηγηματικού ρόλου στα αγόρια σε σύγκριση με τα κορίτσια από μικρή ηλικία.

4.3 ΤΕΣΤ ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑ

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι τα παιδιά ηλικίας 5,5 έως 5,11 ετών εμφανίζουν υψηλότερο επίπεδο από αυτά των 5 έως 5,5 ετών. Η αύξηση του επιπέδου αφήγησης σε συνάρτηση με την ηλικία ήταν αναμενόμενη καθώς σύμφωνα με τους (Cole & Cole, 2002) η απόκτηση του λόγου ακολουθεί μια εξελικτική πορεία. Η σημασία της ηλικίας στην αύξηση του λεξιλογίου έχει υποστηριχτεί από σχετικές έρευνες αφού τα πρώτα χρόνια η ανάπτυξη του λόγου είναι αργή, με την πάροδο της ηλικία παρατηρείται μια ξαφνική έκρηξη στην

ανάπτυξη του λεξιλογίου, η οποία κορυφώνεται κατά την προσχολική ηλικία, όπου το παιδί φτάνει σε λεξιλόγιο 15.000 περίπου λέξεων.

Στην παρούσα μελέτη διαφορές μεταξύ των ηλικιακών ομάδων βρέθηκαν μόνο στο επίπεδο συλλογής πληροφοριών του Τεστ, ενώ στο μέσο μήκος πρότασης(A5LS) και στις δευτερεύουσες προτάσεις δεν εντοπίστηκαν διαφορές ως προς την ηλικία του παιδιού. Το αποτέλεσμα αυτό πιθανόν να οφείλεται στο μειωμένο αριθμό του δείγματος, καθώς από τα δεδομένα του Bus Story Test(Renfrew,1997) φαίνεται ότι και οι τρεις διαστάσεις του Τεστ ακολουθούν μία εξελικτική πορεία σύμφωνα με τις ηλικιακές ομάδες.

Η απόκτηση διαφόρων γλωσσικών ικανοτήτων φαίνεται πως επηρεάζεται όχι μόνο από τη νοητική ωρίμανση του παιδιού, αλλά και από τη μαθησιακή εμπειρία με συγκεκριμένα είδη. Σε γενικές γραμμές οι ικανότητες δόμησης ολοκληρωμένων κειμένων αργούν να αναπτυχθούν και συνεχίζουν εφ' όρου ζωής να αναπτύσσονται. Τα παιδιά είναι περισσότερο επαρκή στο πιο συνηθισμένο στην καθημερινή ζωή κειμενικό είδος, την προφορική συνομιλία για το εδώ και το τώρα. Κατά τα άλλα, ο λόγος τους εμφανίζει ελλείμματα, ακόμη και όταν χειρίζονται ένα οικείο στην καθημερινή ζωή είδος, όπως τα αφηγήματα_(Stein 1992). Ακόμη και στα μέσα της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, πολλά παιδιά δεν παρέχουν λ.χ. τις απαιτούμενες από τον ακροατή πληροφορίες που θα κάνουν κατανοητή την αφήγησή τους, δεν αποφεύγουν πλεονασμούς και δεν συγκεκριμενοποιούν λέξεις με αόριστη αναφορά όπως «εκείνη»

4.4ΤΕΣΤ ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΓΟΝΕΩΝ

Το μορφωτικό επίπεδο των γονέων φαίνεται να μην ασκεί επίδραση στον αφηγηματικό λόγο των παιδιών. Το εύρημα αυτό έρχεται σε αντίθεση με την αρχική υπόθεση της έρευνας αλλά και με παλαιότερα συμπεράσματα ειδικών (Cole, 1982 και Toppelberg & Shapiro, 2000) όπου παράγοντες που επηρεάζουν την εκμάθηση των λέξεων στα παιδιά είναι : οι εμπειρίες του παιδιού, το περιβάλλον και οι αλλαγές ή/και οι ενέργειες που συμβαίνουν σε αυτό, το πλαίσιο μέσα στο οποίο χρησιμοποιούνται οι λέξεις, τα γονεϊκά μοντέλα χρήσης της γλώσσας και η ανταπόκριση του οικογενειακού περιβάλλοντος στις προσπάθειες επικοινωνίας του παιδιού, το διάβασμα και η συζήτηση παραμυθιών και παιδικών ιστοριών και η ποιότητα και η συχνότητα συζήτησης στο οικογενειακό περιβάλλον. Το αποτέλεσμα αυτό ίσως να οφείλεται στο μειωμένο χρόνο ενασχόλησης των γονιών με τα παιδιά τους.

Πολλοί γονείς περνούν ελάχιστο χρόνο με τα παιδιά τους, παραλείποντας διάφορες σημαντικές δραστηριότητες όπως παιχνίδι, συζήτηση, διάβασμα παραμυθιών, με αποτέλεσμα τα παιδιά να παίρνουν πολύ περιορισμένα ερεθίσματα από τους γονείς. Έτσι, εφόσον δεν υπάρχει η απαιτούμενη αλληλεπίδραση μεταξύ των γονιών και των παιδιών, το μορφωτικό επίπεδο των γονέων φαίνεται να μην έχει αντίκτυπο στην ανάπτυξη του λόγου του παιδιού.

4.5 ΤΕΣΤ ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΣΧΟΛΕΙΟ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

Το σχολείο φοίτησης φαίνεται να μην ασκεί επίδραση στον αφηγηματικό λόγο των παιδιών. Το εύρημα αυτό έρχεται σε αντίθεση με την αρχική υπόθεση της έρευνας. Το σχολείο συμβάλλει στην αφηγηματική ικανότητα των παιδιών μέσα από διάφορες δραστηριότητες όπως η αφήγηση παραμυθιών, η παρότρυνση περιγραφής ενός γεγονότος από τα παιδιά με την δραστηριότητα «Για πες μας» καθώς και με την εκμάθηση καινούργιων λέξεων. Οι δραστηριότητες αυτές βοηθούν στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου και στην οργάνωση του περιεχομένου μιας ιστορίας με συνοχή, ικανότητες απαραίτητες για την παραγωγή μιας αφήγησης. Έτσι, το αποτέλεσμα της έρευνας πιθανόν να οφείλεται στο μειωμένο αριθμό των σχολείων, Δημόσιων και Ιδιωτικών. Αν το δείγμα της έρευνας ήταν μεγαλύτερο και προερχόταν από περισσότερα σχολεία τότε ίσως ήταν εμφανής η συμβολή του σχολείου φοίτησης στον αφηγηματικό λόγο του παιδιού.

5. ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η παρούσα μελέτη αποσκοπούσε στην εξέταση αφηγηματικού λόγου των παιδιών ηλικίας από 5 έως 5,11 ετών με τη χρήση του Τεστ Αφηγηματικού Λόγου (Bus Story Test). Η συμβολή της έρευνας είναι σημαντική, καθώς δεν υπάρχει αντίστοιχο μέσο αξιολόγησης στα ελληνικά δεδομένα. Περαιτέρω εξέταση του τεστ σε μεγαλύτερο δείγμα παιδιών θα δώσει τη δυνατότητα χρήσης του στη μελέτη του αφηγηματικού λόγου των παιδιών στην Ελλάδα. Εντυπωσιακά είναι τα ευρήματα για την εξελικτική πορεία της ανάπτυξης του αφηγηματικού λόγου. Το γεγονός αυτό φαίνεται ιδιαίτερα από το μέσο όρο που σημείωσαν παιδιά μεγαλύτερης ηλικίας στη διάσταση «πληροφορίες». Το μορφωτικό επίπεδο της οικογένειας και το σχολείο φοίτησης φαίνεται να μην διαφοροποιεί τον αφηγηματικό ρόλο

των παιδιών, αλλά οι διαφορές φύλου φαίνεται να σχετίζονται με τον τρόπο κοινωνικοποίησης των παιδιών από την οικογένεια.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Bem, S. L. (1984). Androgyny and gender schema theory. A conceptual and empirical integration. In C. B. Sonderegger (Ed), *Nebraska Symposium on Motivation: Psychology and Gender* (pp. 170-226). Lincoln:University of Nebraska Press.
- § Βλασσοπούλου, Μ., Γιαννετοπούλου, Α., Διαμαντή, Μ., Κιρπότην, Α., Λεβαντή, Ε., Λευθήρη, Κ. & Σακελλαρίου, Γ. (2007). *Γλωσσικές Δυσκολίες και γραπτός λόγος στο πλαίσιο της σχολικής μάθησης*. Αθήνα: Γρηγόρης
- § Βογινδρούκας, Ι.(2007), *Διαταραχές Επικοινωνίας – Αυτισμός*, Πάτρα 2007.
- § Βογινδρούκας, Ι. & Sherratt, D.(2005). *Οδηγός εκπαίδευσης παιδιών με διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές*, (β' έκδοση) Αθήνα : Ταξιδευτής
- Βογινδρούκας, Ι., Τσαμουρτζή, Ι., Παπαγεωργίου, Β. (2004). *Η ανάπτυξη του προφορικού λόγου σε παιδιά προσχολικής ηλικίας : Συχνότητα διαταραχών και επιπτώσεις*. Ιατροπαιδαγωγικό κέντρο Βόρειας Ελλάδας,12, 15-17.
- Botting N. (2002). Narrative as a tool for the assessment of linguistic and pragmatic impairments. *Child Language Teaching and Therapy*, 18, 1-21.
- Brebner, C & Yeo,C.H.(1998), , Developmental assessments in speech-language therapy in Singapore. *Asia Pacific Journal of Speech Language and Hearing*,1, 17-28.
- Hobbs L. (2005-2006) The Teaching Children Talking Project, (pp 1-3)
- § Hughes, D. McGillivray, L., Scumidek, M (1997), *Guide to Narrative language: Procedures for Assessment*, Thinking Publications
- Kaderavek, N. J., Sulzby, E. (2000) Narrative production by children with and without specific language impairment: Oral Narratives and Emergent Readings. *Journal of Speech, Language and Hearing Research*, 43, 34- 49.
- Κατή, Δ. (1992). *Γλώσσα και επικοινωνία στο παιδί*. Αθήνα: Οδυσσέας.
- Klimacka, L. (2003). Narrative in child language disability
- Liles, Z.L., (1993) Narrative Discourse in Children With Language Disorders and Children With Normal Language: A Critical Review of the Literature. *Journal of Speech and Hearing Research*, 36, 868-882.
- Liles, Z. L.,Duffy, J. R., Marritt, D.D., Purcell, L. S. (1995). Measurement of Narrative Discourse Ability in Children With Language Disorders. *Journal of Speech and Hearing Research* , 38 , 415-425.

- McCartney, E. (2006). Principles of oral narrative development for teachers. University of Strathclyde
 - Miniscalco, C., Hagberg, B., Kadesjo, B., Westerlund, M. & Gillberg, C.(2007) Narrative skills, cognitive profiles and neuropsychiatric disorder in 7-8-year-old children with late developing language, *International Journal of Language and Communication Disorders*, 42, 665-681.
 - Norbury, F. C.& Bishop, D. V. M.(2003) Narrative skills of children with communication impairments, *International of journal of language & communications disorders*, 38, 287-313.
 - Pankratz, E. M., Plante, E., Vance, P. & Insalaco, M. D. (2007). The Diagnostic and Predictive Validity of The Renfrew Bus Story. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 38, 390-399
 - Paul R., Hernandez R., Taylor L., Johnson K. (1996). Narrative development In late talkers : Early School Age. *Journal of Speech, Language and Hearing Research*, 39, 1295-1303.
 - Paul R. & Rita L. Smith (1993). Narrative Skills in 4-year-olds with normal, impaired and late- developing language. *Journal of Speech and Hearing Research*, 36, 592-598.
 - Renfrew, C.(1995). *Renfrew Bus Story Manual: A Test of Narrative Speech*. (4th edition) United Kingdom: Speechmark Publishing Ltd.
 - Robert, E. Owens, Jr. (1996), *LANGUAGE DEVELOPMENT An Introduction*, (4th edition). New York: A Simon & Schuster Company.
 - Σγούρδου, Π. (2007). Η Αξιολόγηση του αφηγηματικού λόγου παιδιών προσχολικής ηλικίας, 4,5-4,11 ετών, μέσω του Bus Story Test. Τ.Ε.Ι. Πάτρας.
- § Stein, N. (1992). Η ανάπτυξη της ικανότητας των παιδιών να λένε ιστορίες. Στο *Κείμενα εξελικτικής ψυχολογίας*, (1ος τόμ.) Αθήνα: Gutenberg
- § Τριχόπουλος, Δ., Τζώνου, Α., Κατσουγιάννη Κ. (2001). *Βιοστατιστική*. Αθήνα: Παρισιάνου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ

ΠΑΙΔΙΟΥ:.....

2. Ποιές είναι οι σπουδές το γονιών :

ΣΠΟΥΔΕΣ	Πατέρας	Μητέρα
Δημοτικό		
Γυμνάσιο		
Λύκειο		
Ανώτατη Εκπαίδευση		
Μεταπτυχιακές Σπουδές		

BUS STORY

«Μια φορά και έναν καιρό ήταν ένα πολύ σκανταλιάρικο λεωφορείο. Την ώρα που ο οδηγός του προσπαθούσε να το φτιάξει, το λεωφορείο αποφάσισε να το σκάσει.

Το λεωφορείο έτρεχε στο δρόμο δίπλα σε ένα τρένο. Έκαναν αστείες γκριμάτσες μεταξύ τους και ανταγωνίζονταν το ένα με το άλλο. Αλλά το λεωφορείο έπρεπε να συνεχίσει μόνο του γιατί το τρένο μπήκε μέσα σε ένα τούνελ. Το λεωφορείο μπήκε τρέχοντας στη πόλη όπου συνάντησε έναν αστυνομικό που σφύριζε και του φώναζε «εεε, Σταμάτα λεωφορείο!».

Αλλά το σκανταλιάρικο λεωφορείο δεν έδωσε σημασία και συνέχισε να τρέχει προς την εξοχή. Το λεωφορείο είπε : « Κουράστηκα να περπατάω στον δρόμο». Έτσι πήδηξε πάνω από τον φράκτη. Συνάντησε μία αγελάδα που είπε : «Μουου, Δεν μπορώ να πιστέψω στα μάτια μου!».

Το λεωφορείο κατέβηκε τρέχοντας το λόφο. Μόλις είδε ότι υπήρχε νερό στο κάτω μέρος προσπάθησε να σταματήσει, αλλά δεν ήξερε πώς να φρενάρι. Έτσι, έπεσε μέσα στη λιμνούλα με έναν παφλασμό, «πλάτς» και κόλλησε στη λάσπη. Όταν ο οδηγός βρήκε που ήταν το λεωφορείο, τηλεφώνησε σε έναν γερανό να το τραβήξει έξω και να το ξαναφέρει πίσω στο δρόμο.»

Δείγμα

Ηλικιακές ομάδες : 1→ 5-5,5 ετών, 2→ 5,6-5,11 ετών
Φύλο : 1→ αγόρι, 2→ κορίτσι
Σχολείο : 1→ δημόσιο 2→ ιδιωτικό
Σπουδές πατέρα : 0→ Πρωτοβάθμια & Δευτεροβάθμια εκπαίδευση
1→ Τριτοβάθμια εκπαίδευση
Σπουδές μητέρα : 0→ Πρωτοβάθμια & Δευτεροβάθμια εκπαίδευση
1→ Τριτοβάθμια εκπαίδευση

Ηλικιακές Ομάδες	Ηλικία	Φύλο	Σχολείο	Σπουδές πατέρα	Σπουδές μητέρας	Πληροφο- ρίες	ΜΜΠ	Δευτερεύουσες προτάσεις
1)1.0	5.0	2.0	1.0	0.0	0.0	7.0	7.0	6.0
2)2.0	5.0	2.0	1.0	0.0	0.0	17.0	8.0	7.0
3)1.0	5.02	2.0	1.0	0.0	0.0	7.0	4.0	0.0
4)2.0	5.08	1.0	1.0	1.0	1.0	33.0	10.0	9.0
5)2.0	5.09	2.0	1.0	1.0	1.0	7.0	7.0	3.0
6)1.0	5.02	1.0	1.0	0.0	0.0	7.0	7.0	5.0
7)1.0	5.02	2.0	1.0	0.0	0.0	12.0	6.0	1.0
8)1.0	5.05	1.0	1.0	0.0	1.0	15.0	7.0	4.0
9)1.0	5.0	2.0	1.0	0.0	0.0	22.0	9.0	6.0
10)2.0	5.06	1.0	1.0	0.0	1.0	25.0	10.0	11.0
11)1.0	5.1	1.0	1.0	1.0	1.0	15.0	7.0	3.0
12)1.0	5.0	2.0	1.0	1.0	0.0	12.0	7.0	4.0
13)2.0	5.08	1.0	1.0	1.0	1.0	25.0	9.0	5.0
14)2.0	5.09	1.0	1.0	0.0	0.0	19.0	8.0	6.0
15)2.0	5.09	2.0	1.0	0.0	0.0	11.0	7.0	3.0
16)2.0	5.06	2.0	1.0	1.0	1.0	12.0	6.0	4.0
17)1.0	5.01	2.0	1.0	0.0	0.0	21.0	9.0	6.0
18)2.0	5.11	2.0	1.0	0.0	0.0	16.0	8.0	5.0
19)2.0	5.09	1.0	1.0	1.0	1.0	10.0	6.0	3.0
20)2.0	5.06	1.0	1.0	0.0	0.0	24.0	9.0	7.0
21)2.0	5.09	2.0	1.0	0.0	1.0	21.0	7.0	4.0
22)1.0	5.05	2.0	1.0	0.0	0.0	11.0	8.0	9.0
23)2.0	5.08	2.0	1.0	1.0	1.0	16.0	6.0	4.0
24)2.0	5.08	2.0	1.0	0.0	1.0	19.0	7.0	5.0
25)1.0	5.05	2.0	1.0	0.0	0.0	15.0	8.0	8.0
26)2.0	5.06	2.0	1.0	1.0	1.0	25.0	9.0	6.0
27)2.0	5.07	1.0	1.0	1.0	1.0	26.0	12.0	9.0
28)1.0	5.01	1.0	2.0	1.0	1.0	28.0	9.0	9.0
29)2.0	5.07	2.0	2.0	1.0	1.0	24.0	8.0	7.0
30)1.0	5.02	1.0	2.0	1.0	1.0	13.0	9.0	7.0
31)1.0	5.01	1.0	2.0	1.0	1.0	17.0	11.0	7.0
32)2.0	5.09	1.0	2.0	1.0	1.0	26.0	10.0	12.0
33)1.0	5.0	1.0	2.0	1.0	1.0	19.0	7.0	5.0
34)1.0	5.05	1.0	2.0	1.0	1.0	24.0	10.0	9.0
35)1.0	5.03	2.0	2.0	1.0	1.0	11.0	8.0	7.0
36)1.0	5.0	1.0	2.0	1.0	1.0	13.0	9.0	6.0

Βαθμός Πληροφοριών	Περιγραφή						Μήκος πρότασης	Δευτερεύουσες προτάσεις
37)1.0	5.0	1.0	2.0	1.0	1.0	7.0	6.0	2.0
38)1.0	5.0	2.0	2.0	1.0	1.0	14.0	9.0	9.0
39)1.0	5.0	1.0	2.0	1.0	1.0	17.0	7.0	4.0
40)1.0	5.01	1.0	2.0	0.0	0.0	17.0	8.0	3.0
41)1.0	5.02	1.0	2.0	0.0	1.0	14.0	10.0	11.0
42)1.0	5.0	2.0	2.0	0.0	0.0	7.0	4.0	2.0
43)1.0	5.01	1.0	2.0	1.0	1.0	8.0	6.0	3.0
44)1.0	5.0	1.0	2.0	1.0	1.0	11.0	5.0	2.0
45)1.0	5.0	1.0	2.0	0.0	0.0	9.0	7.0	4.0
46)1.0	5.03	1.0	2.0	0.0	0.0	22.0	11.0	15.0
47)2.0	5.07	2.0	1.0	0.0	1.0	19.0	6.0	2.0
48)2.0	5.08	2.0	1.0	0.0	0.0	14.0	7.0	4.0
49)1.0	5.01	2.0	1.0	0.0	1.0	8.0	7.0	5.0
50)2.0	5.11	1.0	1.0	0.0	1.0	15.0	6.0	3.0
51)2.0	5.11	2.0	1.0	0.0	0.0	21.0	7.0	4.0
52)1.0	5.0	1.0	1.0	1.0	1.0	36.0	10.0	8.0
53)2.0	5.1	1.0	1.0	1.0	0.0	21.0	12.0	9.0
54)2.0	5.08	2.0	1.0	0.0	0.0	12.0	7.0	5.0
55)1.0	5.04	2.0	1.0	0.0	0.0	21.0	5.0	3.0
56)1.0	5.04	2.0	1.0	0.0	0.0	13.0	8.0	3.0
57)2.0	5.08	2.0	1.0	0.0	1.0	16.0	9.0	7.0
58)2.0	5.09	1.0	1.0	0.0	0.0	12.0	7.0	4.0
59)2.0	5.06	2.0	1.0	1.0	1.0	21.0	6.0	4.0
60)1.0	5.0	1.0	1.0	0.0	0.0	8.0	6.0	5.0
61)2.0	5.09	1.0	1.0	0.0	1.0	17.0	10.0	7.0
62)2.0	5.09	1.0	1.0	0.0	0.0	28.0	8.0	5.0
63)2.0	5.11	2.0	1.0	0.0	0.0	11.0	7.0	5.0
64)2.0	5.1	2.0	1.0	1.0	0.0	27.0	10.0	8.0
65)1.0	5.01	1.0	1.0	0.0	0.0	24.0	9.0	8.0
66)1.0	5.02	2.0	2.0	1.0	1.0	12.0	6.0	1.0
67)1.0	5.04	2.0	2.0	1.0	1.0	15.0	7.0	2.0
68)2.0	5.09	1.0	2.0	1.0	1.0	34.0	10.0	10.0
69)2.0	5.08	1.0	2.0	1.0	1.0	20.0	8.0	8.0
70)1.0	5.04	1.0	2.0	1.0	1.0	19.0	8.0	5.0
71)2.0	5.08	2.0	1.0	1.0	0.0	16.0	8.0	8.0
72)1.0	5.04	1.0	1.0	1.0	1.0	21.0	12.0	9.0
73)2.0	5.07	2.0	2.0	1.0	1.0	15.0	8.0	7.0
74)2.0	5.08	2.0	2.0	1.0	1.0	18.0	7.0	5.0
75)2.0	5.08	1.0	2.0	1.0	1.0	21.0	8.0	7.0
76)1.0	5.0	1.0	2.0	1.0	1.0	5.0	6.0	3.0
77)1.0	5.0	2.0	2.0	1.0	1.0	24.0	7.0	6.0
78)1.0	5.0	1.0	1.0	0.0	1.0	14.0	6.0	6.0

Βαθμός Πληροφοριών	Περιγραφή	Μήκος πρότασης	Δευτερεύ- ουσες προτάσεις
1	Ήταν ένα λεωφορείο πολύ σκανταλιάρικο		
1	Την ώρα που ο οδηγός του πήγε να το φτιάξει	10	1
1	Το έσκασε		
	Βγήκε στο δρόμο		
1	Στο δρόμο συνάντησε ένα τρένο		
	Έκαναν αστείες γκριμάτσες		

Βαθμός Πληροφοριών	Περιγραφή	Μήκος πρότασης	Δευτερεύουσες προτάσεις
	Ήταν ένα λεωφορείο		
3	Που όταν ο οδηγός του το έφτιαχνε το λεωφορείο αποφάσισε να το σκάσει	13	2
το λεωφορείο έπρεπε να φύγει	5	1
2	Επειδή το τρένο μπήκε μέσα στο τούνελ, το λεωφορείο πετάχτηκε στην πόλη	12	1

Βαθμός Πληροφοριών	Περιγραφή	Μήκος πρότασης	Δευτερεύουσες προτάσεις
1	Ήταν ένα λεωφορείο που ο οδηγός ήθελε να το φτιάξει	10	2
	Το πούλμαν έφευγε		
3	Την ώρα που ο τροχονόμος σφύριζε να του πει στοπ	10	2
1	Εκείνο δεν του έδωσε σημασία		
1	Και συνέχισε το δρόμο		
	Την ώρα που το πούλμαν πήδηξε το φράχτη	8	
2	Είδε μία αγελάδα που έκανε «μουμου»		1
	Την ώρα που έτρεχε		
	Είδε μία λιμνούλα που μέσα είχε νερό	7	1
1	Δεν μπόρεσε να σταματήσει		
	Έπεσε μέσα στη λάσπη		
4	Φώναξε ο οδηγός έναν γερανό που το σήκωσε	8	1
	Και ο οδηγός μπήκε μέσα		
ΣΥΝΟΛΟ	13	ΣΥΝΟΛΟ A5LS	43 9
			7

Βαθμός Πληροφοριών	Περιγραφή	Μήκος πρότασης	Δευτερεύουσες προτάσεις
	Ήταν ένας οδηγός		
	Το φορτηγό έφυγε χωρίς τον άνθρωπο	6	
1	Βρήκε ένα τρένο		
2	Αλλά το τρένο πήγε μες στο τούνελ	7	
	Αυτό συνέχισε να προχωράει		1
	Το βρήκε ένας αστυνόμος	4	
	φώναξε «έλα εδώ»		
	Συνέχισε		
1	Πήδηξε πάνω απο τον φράκτη	5	
1	Είδε μία αγελάδα		

Βαθμός Πληροφοριών	Περιγραφή	Μήκος πρότασης	Δευτερεύουσες προτάσεις
	Ήταν ένα λεωφορείο		
	Έτρεχε		
1	Συνάντησε ένα τρένο που κάνανε όλο σκανταλιές	7	1
2	Το τρένο μπήκε μέσα στο τούνελ	6	
1	Συνέχισε μόνο του		
1	Μπήκε μέσα στην πόλη		
1	Έφυγε από την πόλη κουράστηκε να τρέχει	7	1
1	Πήδηξε από έναν φράχτη		
2	Είδε μία αγελάδα που έκανε : «μου»	6	1
	Πήγε στο λόφο		

Βαθμός Πληροφοριών	Περιγραφή	Μήκος πρότασης	Δευτερεύ- ουσες προτάσεις
	Μια φορά και έναν καιρό ήταν ένα λεωφορείο	8	
1	Πήγαινε να το φτιάξει ο οδηγός	6	1
1	Ξέφυγε		
1	Έκανε με ένα τρένο αστείες γκριμάτσες	6	
2	Αλλά το τρένο πέρασε από ένα τούνελ	7	
1	Είδε τον αστυνόμο		
1	Σφύριξε ο αστυνόμος		

ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ

Οδηγός βαθμολόγησης πληροφοριών	
Bold type= 2 πόντους Normal type=1 πόντος	
<u>Λεωφορείο</u>	σκανταλιάρικο/ανυπάκουο / ανόητο/άτακτο/
<u>Οδηγός</u>	επισκευάζω/φτιάχνω
<u>Λεωφορείο</u>	έφυγε/το έσκασε συνάντησε/έτρεχε δίπλα σ' ένα τρένο εκαναν γκριμάτσες ανταγωνίζονταν/έκαναν αγώνα
<u>Τρένο</u>	στο τούνελ
<u>Λεωφορείο</u>	μόνος μέσα στη πόλη/δρόμο συνάντησε/είδε ένα αστυνομικό
<u>Αστυνομικός</u>	φύσηξε τη σφυρίχτρα/σφύριξε /είπε σταμάτα
<u>Λεωφορείο</u>	δεν έδωσε καμία σημασία συνέχισε/δε σταμάτησε στην εξοχή κουράστηκα/βαρέθηκα να προχωράω στο δρόμο/ πήδηξε πάνω από ένα φράκτη/πύλη συνάντησε/είδε μία αγελάδα
<u>Αγελάδα</u>	μουμου δεν πιστεύω στα μάτια μου
<u>Λεωφορείο</u>	κατέβηκε το λόφο/βουνό είδε νερό προσπάθησε να σταματήσει δεν ήξερε πώς να φρενάρει/σταματήσει έπεσε στο νερό/λιμνούλα με παφλασμό/ «πλάτς» κόλλησε στη λάσπη
<u>Οδηγός</u>	βρήκε το λεωφορείο/αυτό τηλεφώνησε/πήρε/κάλεσε /φώναξε ένα γερανό
<u>Γερανός</u>	να το σηκώσει/τραβήξει/βγάλει
<u>Λεωφορείο</u>	πίσω στο δρόμο

Case Processing Summary

	Cases					
	Included		Excluded		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
Plorofories * HlikiakesOmades	78	100,0%	0,0%		78	100,0%
MMProtasis * HlikiakesOmades	78	100,0%	0,0%		78	100,0%
DProtaseis * HlikiakesOmades	78	100,0%	0,0%		78	100,0%
Plorofories * Hlikia	78	100,0%	0,0%		78	100,0%
MMProtasis * Hlikia	78	100,0%	0,0%		78	100,0%
DProtaseis * Hlikia	78	100,0%	0,0%		78	100,0%
Plorofories * Filo	78	100,0%	0,0%		78	100,0%
MMProtasis * Filo	78	100,0%	0,0%		78	100,0%
DProtaseis * Filo	78	100,0%	0,0%		78	100,0%
Plorofories * Sxoleio	78	100,0%	0,0%		78	100,0%
MMProtasis * Sxoleio	78	100,0%	0,0%		78	100,0%
DProtaseis * Sxoleio	78	100,0%	0,0%		78	100,0%
Plorofories * SP	78	100,0%	0,0%		78	100,0%
MMProtasis * SP	78	100,0%	0,0%		78	100,0%
DProtaseis * SP	78	100,0%	0,0%		78	100,0%
Plorofories * SM	78	100,0%	0,0%		78	100,0%
MMProtasis * SM	78	100,0%	0,0%		78	100,0%
DProtaseis * SM	78	100,0%	0,0%		78	100,0%

Plorofories MMProtasis DProtaseis * HlikiakesOmades

HlikiakesOmades	Plorofories	MMProtasis	DProtaseis
5.0-5.5 Mean	15,00	7,61	5,39

	Std. Deviation	6,701	1,842	3,065
	Variance	44,900	3,394	9,394
5.6-5.11	Mean	19,30	8,05	6,00
	Std. Deviation	6,328	1,615	2,415
	Variance	40,048	2,608	5,833
Total	Mean	17,04	7,82	5,68
	Std. Deviation	6,835	1,741	2,775
	Variance	46,713	3,032	7,701

Plorofories MMProtasis DProtaseis * Hlikia

Hlikia		Plorofories	MMProtasis	DProtaseis
5.00	Mean	14,24	7,06	5,00
	Std. Deviation	7,878	1,560	2,062
	Variance	62,066	2,434	4,250
5.01	Mean	17,57	8,43	5,86
	Std. Deviation	7,591	1,618	2,340
	Variance	57,619	2,619	5,476
5.02	Mean	10,83	7,00	4,17
	Std. Deviation	3,061	2,191	4,309
	Variance	9,367	4,800	18,567
5.03	Mean	16,50	9,50	11,00
	Std. Deviation	7,778	2,121	5,657
	Variance	60,500	4,500	32,000
5.04	Mean	17,80	8,00	4,40
	Std. Deviation	3,633	2,550	2,793
	Variance	13,200	6,500	7,800
5.05	Mean	16,25	8,25	7,50
	Std. Deviation	5,500	1,258	2,380
	Variance	30,250	1,583	5,667
5.06	Mean	21,40	8,00	6,40
	Std. Deviation	5,505	1,871	2,881
	Variance	30,300	3,500	8,300

5.07	Mean	21,00	8,50	6,25
	Std. Deviation	4,967	2,517	2,986
	Variance	24,667	6,333	8,917
5.08	Mean	19,09	7,82	6,09
	Std. Deviation	5,822	1,168	1,758
	Variance	33,891	1,364	3,091
5.09	Mean	18,50	8,00	5,70
	Std. Deviation	8,810	1,491	3,129
	Variance	77,611	2,222	9,789
5.10	Mean	21,00	9,67	6,67
	Std. Deviation	6,000	2,517	3,215
	Variance	36,000	6,333	10,333
5.11	Mean	15,75	7,00	4,25
	Std. Deviation	4,113,816	,957	
	Variance	16,917,667	,917	
Total	Mean	17,04	7,82	5,68
	Std. Deviation	6,835	1,741	2,775
	Variance	46,713	3,032	7,701

Plorofories MMProtasis DProtaseis * Filo

Filo		Plorofories	MMProtasis	DProtaseis
Agori	Mean	18,47	8,40	6,45
	Std. Deviation	7,736	1,905	3,012
	Variance	59,846	3,631	9,074
Koritsi	Mean	15,53	7,21	4,87
	Std. Deviation	5,436	1,318	2,268
	Variance	29,553	1,738	5,144
Total	Mean	17,04	7,82	5,68

Std. Deviation	6,835	1,741	2,775
Variance	46,713	3,032	7,701

Plorofories MMProtasis DProtaseis * Sxoleio

Sxoleio		Plorofories	MMProtasis	DProtaseis
dimosio	Mean	17,24	7,78	5,41
	Std. Deviation	6,851	1,759	2,336
	Variance	46,939	3,094	5,455
idiwtiko	Mean	16,69	7,90	6,14
	Std. Deviation	6,913	1,739	3,388
	Variance	47,793	3,025	11,480
Total	Mean	17,04	7,82	5,68
	Std. Deviation	6,835	1,741	2,775
	Variance	46,713	3,032	7,701

Plorofories MMProtasis DProtaseis * SP

SP		Plorofories	MMProtasis	DProtaseis
"Dimotiko", "Gymnasio", Leikyo	Mean	15,55	7,47	5,37
	Std. Deviation	5,684	1,555	2,880
	Variance	32,308	2,418	8,293
"A.E", "M.S."	Mean	18,45	8,15	5,98
	Std. Deviation	7,575	1,861	2,675
	Variance	57,382	3,464	7,153
Total	Mean	17,04	7,82	5,68
	Std. Deviation	6,835	1,741	2,775
	Variance	46,713	3,032	7,701

Plorofories MMProtasis DProtaseis * SM

SM		Plorofories	MMProtasis	DProtaseis
"Dimotiko", "Gymnasio", "Leikyo"	Mean	15,61	7,61	5,42
	Std. Deviation	6,222	1,706	2,861
	Variance	38,712	2,912	8,185
"A.E.", "M.S."	Mean	17,98	7,96	5,85
	Std. Deviation	7,119	1,769	2,734
	Variance	50,673	3,129	7,477
Total	Mean	17,04	7,82	5,68
	Std. Deviation	6,835	1,741	2,775
	Variance	46,713	3,032	7,701

Plorofories MMProtasis DProtaseis * SM

SM		Plorofories	MMProtasis	DProtaseis
"Dimotiko", "Gymnasio", "Leikyo"	Mean	15,61	7,61	5,42
	Std. Deviation	6,222	1,706	2,861
	Variance	38,712	2,912	8,185
"A.E.", "M.S."	Mean	17,98	7,96	5,85
	Std. Deviation	7,119	1,769	2,734
	Variance	50,673	3,129	7,477
Total	Mean	17,04	7,82	5,68
	Std. Deviation	6,835	1,741	2,775

Plorofories MMProtasis DProtaseis * SM

SM		Plorofories	MMProtasis	DProtaseis
"Dimotiko", "Gymnasio", "Leikyo"	Mean	15,61	7,61	5,42
	Std. Deviation	6,222	1,706	2,861
	Variance	38,712	2,912	8,185
"A.E.", "M.S."	Mean	17,98	7,96	5,85
	Std. Deviation	7,119	1,769	2,734
	Variance	50,673	3,129	7,477
Total	Mean	17,04	7,82	5,68
	Std. Deviation	6,835	1,741	2,775
	Variance	46,713	3,032	7,701

Case Processing Summary

	HlikiakesO mades	Cases					
		Valid		Missing		Total	
		N	Percent	N	Percent	N	Percent
Plorofories	5.0-5.5	41	100,0%	0	0,0%	41	100,0%
	5.6-5.11	37	100,0%	0	0,0%	37	100,0%
MMProtasis	5.0-5.5	41	100,0%	0	0,0%	41	100,0%
	5.6-5.11	37	100,0%	0	0,0%	37	100,0%
DProtaseis	5.0-5.5	41	100,0%	0	0,0%	41	100,0%
	5.6-5.11	37	100,0%	0	0,0%	37	100,0%

Descriptives

HlikiakesOmaDes			Statistic	Std. Error
Plorofories	5.0-5.5	Mean	15,00	1,046
		95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound 12,88	
			Upper Bound 17,12	
		5% Trimmed Mean	14,57	
		Median	14,00	
		Variance	44,900	
		Std. Deviation	6,701	
		Minimum	5	
		Maximum	36	
		Range	31	
		Interquartile Range	10	
		Skewness	,876	,369
		Kurtosis	,969	,724
		5.6-5.11	5.6-5.11	Mean
95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound 17,19			
	Upper Bound 21,41			
5% Trimmed Mean	19,11			
Median	19,00			
Variance	40,048			
Std. Deviation	6,328			
Minimum	7			
Maximum	34			
Range	27			
Interquartile Range	10			
Skewness	,326			,388
Kurtosis	-,202			,759
MMProtasis	5.0-5.5			Mean
		95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound 7,03	
			Upper Bound 8,19	
		5% Trimmed Mean	7,59	
		Median	7,00	

		Variance		3,394	
		Std. Deviation		1,842	
		Minimum		4	
		Maximum		12	
		Range		8	
		Interquartile Range		3	
		Skewness		,258	,369
		Kurtosis		-,110	,724
5.6-5.11		Mean		8,05	,265
		95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound	7,52	
			Upper Bound	8,59	
		5% Trimmed Mean		7,95	
		Median		8,00	
		Variance		2,608	
		Std. Deviation		1,615	
		Minimum		6	
		Maximum		12	
		Range		6	
		Interquartile Range		2	
		Skewness		,744	,388
		Kurtosis		,078	,759
DProtaseis	5.0-5.5	Mean		5,39	,479
		95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound	4,42	
			Upper Bound	6,36	
		5% Trimmed Mean		5,24	
		Median		5,00	
		Variance		9,394	
		Std. Deviation		3,065	
		Minimum		0	
		Maximum		15	
		Range		15	
		Interquartile Range		4	
		Skewness		,723	,369
		Kurtosis		,992	,724

5.6-5.11	Mean	6,00	,397
	95% Confidence Interval for Mean	5,19	
	Lower Bound		
	Upper Bound	6,81	
	5% Trimmed Mean	5,89	
	Median	5,00	
	Variance	5,833	
	Std. Deviation	2,415	
	Minimum	2	
	Maximum	12	
	Range	10	
	Interquartile Range	4	
	Skewness	,588	,388
	Kurtosis	-,206	,759

Case Processing Summary

		Cases					
		Valid		Missing		Total	
		N	Percent	N	Percent	N	Percent
Plorofories	5.00	17	100,0%	0	0,0%	17	100,0%
	5.01	7	100,0%	0	0,0%	7	100,0%

	5.02	6	100,0%	0,0%	6	100,0%
	5.03	2	100,0%	0,0%	2	100,0%
	5.04	5	100,0%	0,0%	5	100,0%
	5.05	4	100,0%	0,0%	4	100,0%
	5.06	5	100,0%	0,0%	5	100,0%
	5.07	4	100,0%	0,0%	4	100,0%
	5.08	11	100,0%	0,0%	11	100,0%
	5.09	10	100,0%	0,0%	10	100,0%
	5.10	3	100,0%	0,0%	3	100,0%
	5.11	4	100,0%	0,0%	4	100,0%
MMProtasis	5.00	17	100,0%	0,0%	17	100,0%
	5.01	7	100,0%	0,0%	7	100,0%
	5.02	6	100,0%	0,0%	6	100,0%
	5.03	2	100,0%	0,0%	2	100,0%
	5.04	5	100,0%	0,0%	5	100,0%
	5.05	4	100,0%	0,0%	4	100,0%
	5.06	5	100,0%	0,0%	5	100,0%
	5.07	4	100,0%	0,0%	4	100,0%
	5.08	11	100,0%	0,0%	11	100,0%
	5.09	10	100,0%	0,0%	10	100,0%
	5.10	3	100,0%	0,0%	3	100,0%
	5.11	4	100,0%	0,0%	4	100,0%
DProtaseis	5.00	17	100,0%	0,0%	17	100,0%
	5.01	7	100,0%	0,0%	7	100,0%
	5.02	6	100,0%	0,0%	6	100,0%
	5.03	2	100,0%	0,0%	2	100,0%
	5.04	5	100,0%	0,0%	5	100,0%
	5.05	4	100,0%	0,0%	4	100,0%
	5.06	5	100,0%	0,0%	5	100,0%
	5.07	4	100,0%	0,0%	4	100,0%
	5.08	11	100,0%	0,0%	11	100,0%
	5.09	10	100,0%	0,0%	10	100,0%
	5.10	3	100,0%	0,0%	3	100,0%
	5.11	4	100,0%	0,0%	4	100,0%

Crosstabs

Sxoleio * Filo Crosstabulation

			Filo		Total
			Agori	Koritsi	
Sxoleio	dimosio	Count	20	29	49
		% within Sxoleio	40,8%	59,2%	100,0%
		% within Filo	50,0%	76,3%	62,8%
		% of Total	25,6%	37,2%	62,8%
	idiwtiko	Count	20	9	29
		% within Sxoleio	69,0%	31,0%	100,0%
		% within Filo	50,0%	23,7%	37,2%
		% of Total	25,6%	11,5%	37,2%
Total	Count	40	38	78	
	% within Sxoleio	51,3%	48,7%	100,0%	
	% within Filo	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	51,3%	48,7%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	5,778 ^b	1	,016		
Continuity Correction ^a	4,706	1	,030		
Likelihood Ratio	5,890	1	,015		
Fisher's Exact Test				,020	,015
Linear-by-Linear Association	5,704	1	,017		
N of Valid Cases	78				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 14,13.

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Hlikia	78	5.00	5.11	5.0481	.03780
Valid N (listwise)	78				

Crosstabs

HlikiakesOmades * Filo Crosstabulation

			Filo		Total
			Agori	Koritsi	
HlikiakesOmades	5.0-5.5	Count	24	17	41
		% within HlikiakesOmades	58,5%	41,5%	100,0%
		% within Filo	60,0%	44,7%	52,6%
		% of Total	30,8%	21,8%	52,6%
	5.6-5.11	Count	16	21	37
		% within HlikiakesOmades	43,2%	56,8%	100,0%
		% within Filo	40,0%	55,3%	47,4%
		% of Total	20,5%	26,9%	47,4%
Total	Count	40	38	78	
	% within HlikiakesOmades	51,3%	48,7%	100,0%	
	% within Filo	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	51,3%	48,7%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	1,821 ^b	1	,177		
Continuity Correction ^a	1,260	1	,262		
Likelihood Ratio	1,827	1	,176		
Fisher's Exact Test				,257	,131
Linear-by-Linear Association	1,797	1	,180		
N of Valid Cases	78				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 18,03.

Crosstabs

SP * Filo Crosstabulation

			Filo		Total
			Agori	Koritsi	
SP	"Dimotiko", "Gymnasio", Leikyo	Count	16	22	38
		% within SP	42,1%	57,9%	100,0%
		% within Filo	40,0%	57,9%	48,7%
		% of Total	20,5%	28,2%	48,7%
	"A.E", "M.S."	Count	24	16	40
		% within SP	60,0%	40,0%	100,0%
		% within Filo	60,0%	42,1%	51,3%
		% of Total	30,8%	20,5%	51,3%
Total	Count	40	38	78	
	% within SP	51,3%	48,7%	100,0%	
	% within Filo	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	51,3%	48,7%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	2,498 ^b	1	,114		
Continuity Correction ^a	1,833	1	,176		
Likelihood Ratio	2,511	1	,113		
Fisher's Exact Test				,174	,088
Linear-by-Linear Association	2,466	1	,116		
N of Valid Cases	78				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 18,51.

Crosstabs

SM * Filo Crosstabulation

			Filo		Total
			Agori	Koritsi	
SM	"Dimotiko", "Gymnasio", "Leikyo"	Count	11	20	31
		% within SM	35,5%	64,5%	100,0%
		% within Filo	27,5%	52,6%	39,7%
		% of Total	14,1%	25,6%	39,7%
	"A.E.", "M.S."	Count	29	18	47
		% within SM	61,7%	38,3%	100,0%
		% within Filo	72,5%	47,4%	60,3%
		% of Total	37,2%	23,1%	60,3%
Total	Count	40	38	78	
	% within SM	51,3%	48,7%	100,0%	
	% within Filo	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	51,3%	48,7%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	5,139 ^b	1	,023		
Continuity Correction ^a	4,144	1	,042		
Likelihood Ratio	5,198	1	,023		
Fisher's Exact Test				,037	,021
Linear-by-Linear Association	5,074	1	,024		
N of Valid Cases	78				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 15,10.

Oneway

Descriptives

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum	
					Lower Bound	Upper Bound			
Plorofories Agori	40	18,48	7,736	1,223	16,00	20,95	5	36	
	Koritsi	38	15,53	5,436	,882	13,74	17,31	7	27
	Total	78	17,04	6,835	,774	15,50	18,58	5	36
MMProtasis Agori	40	8,40	1,905	,301	7,79	9,01	5	12	
	Koritsi	38	7,21	1,318	,214	6,78	7,64	4	10
	Total	78	7,82	1,741	,197	7,43	8,21	4	12
DProtaseis Agori	40	6,45	3,012	,476	5,49	7,41	2	15	
	Koritsi	38	4,87	2,268	,368	4,12	5,61	0	9
	Total	78	5,68	2,775	,314	5,05	6,31	0	15

Descriptives

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum	
					Lower Bound	Upper Bound			
Plorofories Agori	40	18,48	7,736	1,223	16,00	20,95	5	36	
	Koritsi	38	15,53	5,436	,882	13,74	17,31	7	27
	Total	78	17,04	6,835	,774	15,50	18,58	5	36
MMProtasis Agori	40	8,40	1,905	,301	7,79	9,01	5	12	
	Koritsi	38	7,21	1,318	,214	6,78	7,64	4	10
	Total	78	7,82	1,741	,197	7,43	8,21	4	12
DProtaseis Agori	40	6,45	3,012	,476	5,49	7,41	2	15	
	Koritsi	38	4,87	2,268	,368	4,12	5,61	0	9
	Total	78	5,68	2,775	,314	5,05	6,31	0	15

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Plorofories	Between Groups	169,436	1	169,436	3,757	,056
	Within Groups	3427,449	76	45,098		
	Total	3596,885	77			
MMProtasis	Between Groups	27,571	1	27,571	10,176	,002
	Within Groups	205,916	76	2,709		
	Total	233,487	77			
DProtaseis	Between Groups	48,745	1	48,745	6,807	,011
	Within Groups	544,242	76	7,161		
	Total	592,987	77			

Oneway

Descriptives

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum	
					Lower Bound	Upper Bound			
Plorofories	5.0-5.5	41	15,00	6,701	1,046	12,88	17,12	5	36
	5.6-5.11	37	19,30	6,328	1,040	17,19	21,41	7	34
	Total	78	17,04	6,835	,774	15,50	18,58	5	36
MMProtasis	5.0-5.5	41	7,61	1,842	,288	7,03	8,19	4	12
	5.6-5.11	37	8,05	1,615	,265	7,52	8,59	6	12
	Total	78	7,82	1,741	,197	7,43	8,21	4	12
DProtaseis	5.0-5.5	41	5,39	3,065	,479	4,42	6,36	0	15
	5.6-5.11	37	6,00	2,415	,397	5,19	6,81	2	12
	Total	78	5,68	2,775	,314	5,05	6,31	0	15

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Plorofories	Between Groups	359,155	1	359,155	8,431	,005
	Within Groups	3237,730	76	42,602		
	Total	3596,885	77			
MMProtasis	Between Groups	3,839	1	3,839	1,271	,263
	Within Groups	229,648	76	3,022		
	Total	233,487	77			
DProtaseis	Between Groups	7,231	1	7,231	,938	,336
	Within Groups	585,756	76	7,707		
	Total	592,987	77			

Oneway

Descriptives

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum	
					Lower Bound	Upper Bound			
Plorofories	dimosio	49	17,24	6,851	,979	15,28	19,21	7	36
	idiwtiko	29	16,69	6,913	1,284	14,06	19,32	5	34
	Total	78	17,04	6,835	,774	15,50	18,58	5	36
MMProtasis	dimosio	49	7,78	1,759	,251	7,27	8,28	4	12
	idiwtiko	29	7,90	1,739	,323	7,24	8,56	4	11
	Total	78	7,82	1,741	,197	7,43	8,21	4	12
DProtaseis	dimosio	49	5,41	2,336	,334	4,74	6,08	0	11
	idiwtiko	29	6,14	3,388	,629	4,85	7,43	1	15
	Total	78	5,68	2,775	,314	5,05	6,31	0	15

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Plorofories	Between Groups	5,616	1	5,616	,119	,731
	Within Groups	3591,268	76	47,254		
	Total	3596,885	77			
MMProtasis	Between Groups	,267	1	,267	,087	,769
	Within Groups	233,220	76	3,069		
	Total	233,487	77			
DProtaseis	Between Groups	9,702	1	9,702	1,264	,264
	Within Groups	583,285	76	7,675		
	Total	592,987	77			

Oneway

Descriptives

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
Plorofories "Dimotiko", "Gymnasio", Leiky "A.E", "M.S."	38	15,55	5,684	,922	13,68	17,42	7	28
	40	18,45	7,575	1,198	16,03	20,87	5	36
	78	17,04	6,835	,774	15,50	18,58	5	36
MMProtasis "Dimotiko", "Gymnasio", Leiky "A.E", "M.S."	38	7,47	1,555	,252	6,96	7,98	4	11
	40	8,15	1,861	,294	7,55	8,75	5	12
	78	7,82	1,741	,197	7,43	8,21	4	12
DProtaseis "Dimotiko", "Gymnasio", Leiky "A.E", "M.S."	38	5,37	2,880	,467	4,42	6,31	0	15
	40	5,98	2,675	,423	5,12	6,83	1	12
	78	5,68	2,775	,314	5,05	6,31	0	15

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Plorofories	Between Groups	163,590	1	163,590	3,621	,061
	Within Groups	3433,295	76	45,175		
	Total	3596,885	77			
MMProtasis	Between Groups	8,913	1	8,913	3,016	,086
	Within Groups	224,574	76	2,955		
	Total	233,487	77			
DProtaseis	Between Groups	7,170	1	7,170	,930	,338
	Within Groups	585,817	76	7,708		
	Total	592,987	77			

Oneway

Descriptives

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
Plorofories "Dimotiko", "Gymnasio", "Leiky "A.E.", "M.S."	31	15,61	6,222	1,117	13,33	17,90	7	28
	47	17,98	7,119	1,038	15,89	20,07	5	36
	Total	78	17,04	6,835	,774	15,50	18,58	5
MMProtasis "Dimotiko", "Gymnasio", "Leiky "A.E.", "M.S."	31	7,61	1,706	,306	6,99	8,24	4	12
	47	7,96	1,769	,258	7,44	8,48	5	12
	Total	78	7,82	1,741	,197	7,43	8,21	4
DProtaseis "Dimotiko", "Gymnasio", "Leiky "A.E.", "M.S."	31	5,42	2,861	,514	4,37	6,47	0	15
	47	5,85	2,734	,399	5,05	6,65	1	12
	Total	78	5,68	2,775	,314	5,05	6,31	0

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Plorofories	Between Groups	104,551	1	104,551	2,275	,136
	Within Groups	3492,334	76	45,952		
	Total	3596,885	77			
MMProtasis	Between Groups	2,217	1	2,217	,729	,396
	Within Groups	231,270	76	3,043		
	Total	233,487	77			
DProtaseis	Between Groups	3,481	1	3,481	,449	,505
	Within Groups	589,506	76	7,757		
	Total	592,987	77			